

Василь Буденний

ДЕВ'ЯТИСЯ

Чернігів
1996

Василь Буденний

ДЕВ'ЯТИСЯ

Чернігів
Сіверянська думка
1996

ББК 84,8 Укр. 6
Б 90

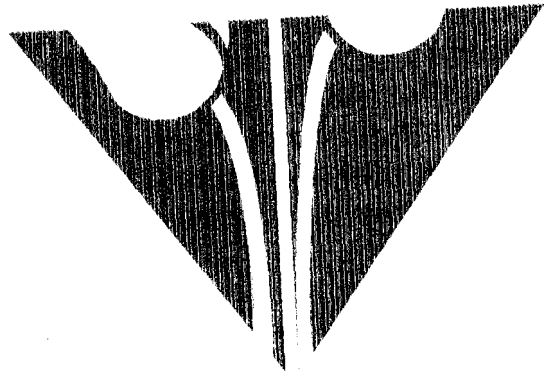
Рекомендовано Міністерством освіти України

Книжка Василя Буденного "Дев'ятисил" укладена за тематичним принципом і адресована, як посібник, в допомогу учнівській молоді при написанні творів на вільну тему.

Її основу складають вибрані вірші попередніх збірок поета, а також нові поезії.

Рідна земля, Вітчизна, держава, нація, народ, мова, культура, історія, духовність, мораль, материнство, хліб, праця, філософське сприйняття дійсності, природа рідного краю - це і є основна тематика книги.

ISBN 5 - 7763 - 4605 - 3

ЖИТТЯ У СЛОВІ

Книжка українського поета Василя Буденного "Дев'ятисял" укладена за тематичним принципом і розрахована здебільшого на учнівську молодь, абітурієнтів та студентів. До неї увійшли кращі поетичні твори, які друкувались у збірках "Дарунки вересня" (1982), "Орбіта зернини" (1985), "Третє повернення" (1990), "Живиця живного тепла" (1991), "Моя ти, Земле" (1992), "Сиве бегаття" (1993), "Під сьомим небом" (1994), "На вістрі власного меча" (1995), а також нові твори.

Будучи поетом неабиякого ліричного обдарування, Василь Буденний яскраво, переконливо, образно, і в той же час лаконічно, з елементами афористичності відтворює в своїх поетичних рядках реальність дійсності, людські долі, картини природи, екскурси в історію, проблеми і конфлікти доби.

Як на мою думку, в книзі немає жодного прохідного вірша. Вони надихані небайдужим, пристрасним пафосом до життя у всіх його проявах на цій многогірній Землі. Декому може здатись, що поет тяжіє до обігрування традиційних тем без "неупинного" пошуку нових. Може і так. Але тема любові до людини, тема материнства, Вітчизни, хліба, праці, мови, історичного минулого свого народу, його моралі - певничерпні як і сама любов.

Рекомендовані учням старших класов та абітурієнтам твори на вільну тему здебільшого і стосовані цих непересічних цінностей людського життя. Тому то поезія В.Буденного може в багатьох випадках допомогти учнівській молоді висвітити ту чи іншу проблему, бути своєрідним камертоном, який дає належну тональність..

До прикладу візьмемо хоча б декілька віршованих рядків, стосованих святої трійці "Землі - Хліба - Матері":

Я від землі - і в землю вірю,
Я до землі горнись - бо свій.
В моїй землі - моя надія,
Моїй землі і подих мій.,

або ось як добре сказано про святість хліба у вірші "Орбіта зернини "

Хай кажемо, що не єдиним хлібом,
Але ж хто ми без зерняток отих?!
Тому на півкрайці й схожі німби,
Які вінчають голови святих.

А збірка "Моя ти, Земле" починається без перебільшення хрестоматійними рядками:

Тут слову першому лягти
Такому, щоб могло єднати
Весь білий світ.

Це слово - Мати!

В основі світу, Мамо! - Ти!
Мій храм собою освяти!

У передньому слові до цієї збірки В. Буденний говорить, що кодовим ключем до одвічного питання, філософії, щодо місця людини на Землі, її поступу на дорозі життя може бути короткий вислів: "Нащо та дорога, яка не веде до храму". Іти до храму, побудованими іншими, будувати свій храм, мати храм у душі - ось основне кредо поета, яке червоною ниткою проходить через його творчість.. Навіть у пейзажній ліриці, на яку багата його поезія і яка йому особливо вдається, вражаючи читача точністю і виточеністю змалювання природи, - на першому місці людина з її світобаченням, радощами і печалями, з непошльністю і нерозривністю з рідним краєм: Тому видаються органічно вмотивованими рядки вірша:

Занурившись до пояса у хвилі
Понад Десною мріє верболіз...
Фантазії віддаючись на милість
Я й сам в цю землю верболізом вріс.

(Леліє небо...")

Випоєний соками рідної землі, сповнений почуттям гідності, він не байдужими очима споглядає, а очима сина дивиться на те, що діється довкола нього, утверджуючи, наперекір аморальності, що на короткий час запанувала в суспільстві, людяну християнську мораль:

Не куплені за тридцять інвалютичних
Душі моєї честь, любов і гнів:

пише поет в одному із своїх віршів.

І як продовження рядки з вірша, присвяченого поету Д. Іванову:

І дай, но, Боже, не в останній раз,
В собі відчувши гордість за людину,
Неситим можновладцям в очі кинуть,
Що їх возить не буде мій Пегас.

Кидається у вічі, що у багатьох поетичних творах Василь Буденний звертається подумки до Бога, який на думку поета своєю любов'ю виведе людину на шлях праведний:

Своїм променем висвіти
помисли чорні лукавих,
Дай прозріти у слові
одуреним рідним синам.
Хай на небі й Землі
сяє богу єдиному слава!..
Ні не суду його,
а любові Всевишнього - нам!

(“Молитва”)

У пошуках морально-психологічної опори, необхідної в сьогоднішніх і майбутніх випробуваннях нашого народу Василь Буденний час від часу в поезії звертається до історії: “Прогутотили, проскакали”, “Мій пращуре, із глибини віків”, “Моя ти, Земле”, “Пам'ять”, та ін. У цих віршах немає пафосної трагедійності, в них - вишлюк живого чуття до людей, яким випали на долю нелегкі ратні і трудові звершення.

Зі мною сини на мирнім полі
Забіг в нескошені жита.
- Чи нас ви не забули? -

колос

Вустами пращура пита.

(“Прогутотили, проскакали”)

перемогу світлих сил на Україні, високе розуміння патріотичного обов'язку дає поету моральне право бути суворим, нещадно вимогливим до себе і до інших. Чимало віршів присвячені цій темі, але, попри трагічних нот, заключний акорд, як правило, диха оптимізмом:

Народ очиститься від скверни
Й тебе підніме із колін.
Попереду іде крізь терни
Шевченко -

наш пророк,
твій син.

Так промовляє поет в поезії “Україно...” із збірки “Сиве багаття”.

В чому полягає краса людських взаємин? Відповідь на це питання ми знайдемо у вірші “Навстіж вікна і двері”, епіграфом до якого послужили слова Т. Шевченка. “Обнімітьсє, брати мої, молю Вас, благаю!” та вислів Ф. Достоєвського “Краса врятує світ”. Поєднавши вислови цих геніальних митців, поет резюмує:

Обнімітє брата,
Від Адама ж ми всі,
Нум, серця відкривати,
Рятуватись в красі.

Але не тільки красою, а й невтомною працею простого люду врятується світ, доводить В. Буденний у своїх віршах, присвячених трудівникам: ковалям і косарям, пожежникам і лікарям, конюхам і пасічникам, рибалкам і теслярам...

Працюючи викладачем у Чернігівському державному педагогічному інституті, готуючи молоду вчительську зміну, він зі щирістю, теплотою, обожненням змалював молоду вчительку у вірші “Чи рання осінь”.

Чи рання осінь, чи богиня йде?
Така ж хода буває лиш в богині,
Велично парком, наче птаха, лине
І поглядом її світліша день.

Значне місце в книзі “Дев’ятисил” займають філософські вірші, особливо, катрени та рубаї. Своїм пропикливим, образним, афористичним звучанням вони допоможуть учнівській молоді чітко висловлювати свої думки у творах, та й не тільки...

Ось декілька афористичних, як на мій погляд, чотиривіршів.

Ненавиджу я мертвої тишу,
В ній від підступності щось є:

або ж із циклу “Рубаї”

Здається спокоем вколише,
А потім в затишку уб'є.

Хтось голосом пророчим промовля,
Що рідною для нас є вся земля.
- Чому ж тоді, - у нього я питаю, -
Постів лиш Вітчизна окриля?

На високій ноті окриленості поетів Вітчизною можна б було і закінчити огляд поезії Василя Буденного, але поезія це вічно живий дух народу, серед якого живе поет, тому віриться, що розмову продовжать читачі.

О.Г. Баранков
кандидат педагогічних наук

До теми:

Рідна Земля,

Вітчизна,

Держава,

Державотворення.

Я від землі -

і в землю вірю,

Я до землі горнусь -

бо свій.

- В моїй землі - моя надія,

Моїй землі - і подих мій.

Я від землі -
 і в землю вірю.
Я до землі горнусь -
 бо свій
В моїй землі - моя надія.
Моїй землі - і подих мій.

Моя земля - Вкраїнська наша.
Її любить - не досить слів.
Колиска дітям від батьків -
Найзаповітніша, найкраща.

Й моєї віри не схитнути -
Корінням в рідну землю вріс,
До бід її навік прикутий
Білявям займищем беріз.

Душі моєї ненасителі
Чернає сік з її глибини,
Й моєму слову колосниться,
Допоки в надрах буде він.

ВІТЧИЗНА

Мені вдалась незаймана, пречиста,
Із піжно-веселкових кольорів.
Піднесена, як музика врочиста,
І рідна, рідна, як народний спів.

Мені вдалась обпалена у війнах,
В хустині чорній у часи журби.
Стаю перед тобою на коліна,
Бо рідну матір бачу у тобі.

Плакала сопілка в переході
Про Марічку, що шукала броду...
Плакала сопілка ще й ридала,
У серцях шукаючи проталин.
Прохожани йшли собі понуро,
Начебто не бачили й не чули
Клюпотів своїх бридкі калюжі
Тож до сліз чужих байду-байдужі.
Розпач перелитий через вінця -
Милостиня жінці чи сопілці...
Струена либонь до очманіння -
Україна -
Що повія вільна...
Обскубли чужинці, обсмоктали
Та й своїх ще покручів чимало
Вочевидь поскубують зомлілу.
Ох, якби то тільки ніжне тіло...
Душу ж бо - калинову сопілку.
Скільки вже ж терпіти?..

Скільки...

Скільки...

“Мій любий краю неповинний!
За що тебе господь кара,
Карає тяжко?”...

(Т. Шевченко “Осії. Глава XIV”
Подражаніє).

Словесний смітник - це ще не держава,
Мільйонний натовп - це ще не народ.
Під колесом історії іржавим
Аж корчиться вкраїнський генофонд.
До самого вже доборолись краю:
Вже б годі брату брата розпинаць,
Що на сьогодні Україна має
Окрім неправди, злирства і проклять
Здоровий глузд, культуру - на задвірках,
Бо тельбушиння всьому голова...
Закінчується савану примірка,
Та як не дивно, пенька ще жива.
Хоч за мораль в ній правлять уже гроші,
За них, мовляв, купити можна все.
Духовності ж все важча й важча пошта,
І хто її до Бога донесе.
Майбутнє наше купане в отруті
Насильства, глуму, злирства і брехні.
Галюпом деградуємо по суті,
І грузнем у збурженім бані.
І горе, вам, у війнах, переможні,
Улепують вас знову за пайок
І топлять вану честь і гідність в ложці -
Скорботний для історії урок.
Оце і є в крутім просолі правда,
Що мозок мій і душу пропіка,
Тому я більше лівий аніж правий
І віри не продам за срібняка.

Моя нещасна Україно,
Мій рідний полиновий край!
Ти вже не кетягом калини
Стрічаєш завтрашній розмай.
Уже не чистим білосніжжям
Ти посипаєш рік новий...
Вигнанниця на роздоріжжі,
Закутана в печаль вдови,
Стоїш, осміяна, на кручі,
І над хрестом, як на хресті.
Настромлені на меч колючий
Софії бані золоті.
Твої сини і яничари
(Теж рідні, хоч і злі сини)
У дим радіаційних згарин
З чиєїсь кинуті вини.
Гнилі моря, усохлі ріки,
Україно, та хіба ж це ти?!
За біль вкороченого віку
Востаннє нелюдам прости.
Народ очиститься від скверни
Й тебе підніме із колін.
Попереду іде крізь терни
Шевченко -
наш пророк,
твій син.

Наче схимник на прощі,
Я за тебе молюсь
Повсякденно й всеночно,
Славна Київська Русь.

Чим ти так завинила
Перед Богом й людьми,
Що полишена сили
Вийти в світ із п'тьми.

Ти зборола навали
Всіх заброд-ворогів,
А свої ж поронтали
Твою кривцю і крив.

Всецрощаючий Боже,
І прости, й поможи,
Бо без тебе вже, схоже,
Нам конать на пожі.

Кров без тебе не змити
І не встати з колін
Не світитись до світу,
А лиш кидати тінь.

Боже правий, могутній,
Глузду трішки нам дай,
Щоб в цій смугі і скруті
Вберегти рідний край.

Голубіє голубка
В сизуватій імлі.
Вина піняться в кубках
На розкішнім столі.
Щилічна картина -
Мир застільних пісень.
Тільки хтось в темно-синь
Сповива світлий день.

Тільки хтось там лукавить
З-за рожевих куліс
І вигукує "Браво!",
Коли п'є хто "на біс".

Хай, мовляв, хоч уп'ються,
До безтями. Дарма!
Хай забудуть про сутне,
Совість хай задріма.

Отоді вже не буде
Мені рівні отут.
Поцілунком Іуди -
По Христу, по хресту...

Запаную над світом,
Одурманивши всіх.
Кров точити із діток -
Не великий то гріх.

Перебиті вже кубки
Готів, кельтів, слов'ян,
В тьмі катує голубку
Чорнокрилий кажан...

Рву я навпіл картину,
Пензлі й фарби - в труну.
Та мару темно-синю
Вже навряд обману.

В годину потрясінь і зрушень
На вістрі власного меча
Зоріють все ж слов'янські душі
До Весвіту і крізь печаль.
Хай навіть крила в нас підбиті
І н'є з нас кров лукавий змії
Та ми ще є на цьому світі,
Щоб не коритись силі злій.

І ще пробудиться від болю
І серб, і русич, і русин.
Доколи ж буде вже, доколи
Розіп'ятим слов'янській син:

Чорнобиль, немир поміж себе,
Вповзла до нас чужа мораль.
Невже така нам доля з неба,
Чи ми самі такі, на жаль?

Єднаймося, бо буде горе,
В нас православіє одне:
Якщо забудемо про вчора -
День завтрашній нас обмиє.

Я совість ваша втоптана в батю,
Я ваша рана, що не заживає,
Я мов чужинець у своєму краї,
Що вже побачив наше з вами дно.

Так! Ми на дні, туди нас привели
Свої ж Іуди з поглядом лукавим.
А з-за "бугра" охрипли вже від "браво",
Що знову ж Русь узули в постолі.

Незрячий лод, прокинсь і підведись,
І роздивись, хто лінить нам горбатих.
Котрі уміють шкіру драть із брата,
Удавкою земну скрутивши вісь.
Слов`яне, православія сини,
Підкуплені на західну макуху,
Кого ж сьогодні нам, крім Бога слухать?,
Вже ж досить скніть під знаком сатани.

До теми:

ІСТОРИЧНЕ МИНУЛЕ
НАШОГО НАРОДУ,
ЙОГО СЬОГОДЕННЯ
І ЙОГО МАЙБКТНЄ

Україні.

Народ очиститься від
скверни
Й підніме край свій
із колін
Попереду іде крізь терни
Шевченко -
наш пророк,
твій син.

Мій пращуре із глибини віків,
 Мій хлібодаре, воїне, прабатьку,
 На прапорі твому вже спочатку
 До неба прихилились колоски.
 Ти жив завжди з надією на мир,
 Творив добро, утверджував людину,
 Та зазіхав на тебе безупинно
 Неситий, завидючий вражий зір.
 Заради майбуття своїх синів
 Стояв на смерть за край свій і за волю,
 Зерно слізьми котилося по полю
 Із жита, що зібрати не зумів.
 Без тебе вже, як скреснула ріка,
 З отих зернин зазеленіло жито.
 Немає сили, щоб наш рід убити -
 Не вбити єдність неба й колоска.

У МУЗЕЇ

А й справді я із давніх тих часів,
 Від поколінь, що вже давно забуті.
 Мої слова йдуть від слов'янських слів,
 Близьких і рідних у глибинній суті.

А й справді я від рала і меча
 І від землі, що вся пропахла потом.
 З вітрин віки натомлено мовчать,
 Мов люди після бою чи роботи.

Моя ти Земле, Батьківщино люба,
 Праматір всього суцього еси,

Не буду співом я тебе голубить
Й твоєї не торкатимуєь краси.

Лише пройдуєь, як ти мені дозволиши,
По куряві твоїх старих пляхів,
Під Листвен, де у лютому двобої
Брат з братом, наче з ворогом,
зустрієь.

Лилася кров, своя ж таки, слов'янська,
А чварица князів не мали меж.
І нечисть печенізька та хозарська
Вже грїлася на займищах пожеж.

Олега діти, діти Горислава,
Себе "едино" бачили князми,
Та й ви згорїли в тих лихих загравах.
Вас судять вапні внуки, себто ми.

О, як раділи половецькі хапи
(На відстані віків я роздививсь),
Бо на Каямі і Ігоревім стапі
Корогви піднялиєь не всіх князівєьтв.

Не славу рокотав Боян, а докір,
Отим, що дбали тільки за своє,
Бо Словом він побачив, наче оком,
Як вже орда зі сходу постає.

II

Моя ти Земле, Батьківщино люба,
Праматір всього суцого еси,
Не буду співом я тебе голубить
Й твоєї не торкатимуєь краси.

Лиш з дозволу твого тут посумую,
В скорботі серед поля помовчу
І в стололоссі колосків почую,
Як десь з глибин вицв'юхкус канчук:

Неволя, рабство, стогін і прокльони,
І де були заступники-боги,
Коли віки був рід наш у полоні,
Де смакували шкіру багоди.

Татарські, польські, царські і турецькі,
Та й в рабстві тім
 не був рабом наш рід.
До зброї брався й бився,
 щоб нарешті
Зустріть на волі вольним Сонця схід.

О, скільки, Земле, ти переборола -
І чорну й білу, і фашистську гидь.
Під Лиственном шумить колоссям поле,
Врожайсь, щоб нам,
 і впукам нашим
 жить !

Прогуготіли, проскакали,
Спалили, знищили дотла,
Лишивши замість мосту палі
Й болото замість джерела.

Та ще полишили коріння
Дерев, понижених вогнем
Й тих, котрі стали на коліна,
Здритнувшися перед мечем.

І почали свій суд вершити
На тій обібраній землі.
Нависла тьма над білим світом,
Ні просвітку в кривавій млі.

Та йшли роки, і, наче свято,
Прийшло одне з весняних днів:
Попроростали деревця
Отам, де сад колись горів.

І розпятав онук у діда...
І сором виука враз облік!
- Так ось у чому наші біди,
Не будь орді над нами вік.

Збираймося, русичі й русини,
Ладнати зрубані мости,
Єднаймося за Русь єдину
Супроти ворога їти.

Візьмемо з чистої кришки
Животворящої води,
Щоб рани братові зцілити
Чи окропити від біди.
І відступило плем'я дике...
Сама історія рече:
Завжди стояла Русь велика
Супроти тих, що йшли з мечем...

Зі мною сини на мирнім полі
Забіг в нескошені жита.
- Чи нас ви не забули? - колюч
Вустами пращура пита.

ВІДВІДИНИ

Синій обрій від сонця розтанув,
І здалося мені звіддала:
Кукурудзи високі фонтани
Взеленили до пругу поля.

А за ними колиска дитинства...
Ніг торкнулись спориш і полин.
Древній в'яз від років похилився,
Зустріча, обіпершись на тин.

Та моя пролягає дорога
На сільський невеличкий майдан.
Там, у центрі, під кленом рохзлогим
З-поміж віт обеліск прогляда.

Односельцям, дядькам, діду Йвану,
Що на різних фронтах полягли.
Їхні думи в хвилини останні
Були тут, на поліській землі.

На землі, де вони народились,
На землі, що їх вивела в світ.
Ця земля їм дала стільки сили,
Що зуміли її захистити.

Імена в алфавітнім порядку,
Як в строю, що зібрався іти...
Живете ви не тільки у згадках -
В цій землі, яку нам берегти.

Залишила війна Вітчизняна
Свого чорного горя сувій:
Дот, неначе роз'ятрена рана,
Та прострелений череп людський.

На побитім бетоні даремне
Відшукати чиєсь імена.
Тільки розчерк
Холодний і темний - в і ї н а.

А у полі, мов нарубок дужий,
Льон, вдягнувши зеленій мундир,
Сині квіти до сонця примружив -
Мир!

Скільки пролилось
людської крові,
Скільки пацірвалось
людських жил,
Стверджуючи людяну
основу
На землі, світліній
всіх світл.
І щоб так промігнись
обличчям
Й майоріти нашим
прапорам,
Скільки предків
одійшло у вічні сть,
Діло й думу
полишавши нам!

Вслухайтесь, люди, в реквієм,
Ридайте - не мовчіть...
Це ж душі вже лелеками
До нас летять на світ.
Невинні душі згноєних,
Убитих в таборах,
А ще опухлих з голоду...
Й дитячі душі - жах...
Вкраїно, мамо легітна,
Злетілись звідусіль,
У мовчазнім їх клекоті
Наш генетичний біль.
Мовчання ж їх промовисте -
Мовляв, диви, диви,
Он вкупі з Кагановичем
Катюги ще живі.
Коли ж бо суд наш збудеться -
Клекоче з душ: "Коли?!"
Чи буде правда й людяність,
Щоб душі ожили?!

Мовчить сільський некрополь на узвишші,
Дубові потрухлявіли хрести,
Як вартові - акації та вишні,
Посаджені тут спокій берегти.

Лише удень збирається малеча,
У піжмурки погратись між горбків,
Та тільки сонце заімлить на вечір,
Довкіл знов тиша втішених віків.

Хто тут спочив - нема імен відомих,
Все хлібороби, теслі, ковалі.
Зійшли у землю так, немов додому,
Бо все життя трудились на землі.

Пам`ять на ослоні
до куделі тулиться.
Пряжа із-під пучок
витіка в клубок
І рояться думи,
наче бджоли з вулика,
Важко ж бо голівоньці
від важких думок.
Пам`ять на ослоні
про недавнє згадує
І про давньо-давнішній
призабутій час,
Пам`ять вже домотує
питку суму її радості,
Щоб рядишку виткати
і зірті нас.

Вперед ми крутим
колесо історії,
Кидаючи себе на жорна літ.
Здається, час ходу свою
прискорює,
Що ніколи з чола
зітерти ніт.
А ми за ним, чимдуж,
щоб не відстати,

У надра, в космос,
до нових зірок...
А на пораду йдемо таки
до Матері -
По матерях звіряєм кожен крок.

До теми:

Віра

Надія

Мораль

**Духовність
в сучасних умовах**

**Почніть з малого,
з правди ж бо почніть,
З найменшого почніть -
із Милосердя
Й пом'якшає серце
у Земної тверді,
Настане мо тоді
щаслива мить...**

Любові Всевишнього —
нам!

МОЛИТВА

По життю я іду
 кимсь давно вже протореним курсом
Під зорею судьби,
 що проміниться дивно в мені,
До очищення йду
 крізь оману земної спокуси,
Несучи у собі негаразди і болі земні..
Зоре ясна моя,
 ясновиддя всевладного Бога,
В сяйві світла твого
 на колінах тобі я молюсь:
- Освіти й освяти
 Україні полинній дорогу,
Від напастей врятуй
 і врятуй від усяких спокус.
Своїм променем висвіти
 помисли чорні лукавих,
Дай прозріти у слові
 одуреним рідним синам.
Хай на небі й Землі
 сяє Богу единому слава!..
Ні, не суду Його,
 а Любові Всевишнього - нам!

**Обніміть, брати мої,
Молю вас, благаю.**

Т. Шевченко

Краса врятує світ.

Ф. Достоевський

Навстіж вікна і двері,
Гаманець - до гроша,
Всі рядки - на папері,
Навстіж навіть душа.
Увіходьте, молітьсь,
Пийте, їжте, беріть.
У моєму ви світі
Будьте мною на мить.
Та в щедроті, одначе,
Поцрону я вас теж.
Станьте серцем гарячі,
Світ любіте без меж.
Не гешлюйте дарами,
Що вам ближні дають.
І ніколи безтямно
Не виношуйте лють
Обніміте брат брата,
Від Адама ж ми всі!
Нум,серця відкривати,
Рятуватись в красі.

Дмитру Іванову

Повірте я люблю земне життя,
Хай навіть і на прикронці багате,
Бо де ж іще як не у шім триклятім,
Розкрилитись так можуть почуття.

Щоб падаючи в лузі горілиць,
До свого серця пригортать півнеба,
І воду пить, коли на те потреба
Ще з не приватизованих криниць.

І дай, но, Боже, не в останній раз,
В собі відчувши гордість за людину,
Неситим можновладцям в очі кинуть
Що їх возить не буде мій Пегас.

Я камінь, що від болю не сг`янів,
Не вмер, лиш почорнішав від отрути.
Не кушені за тридцять інвалютих
Душі моєї совість, честь і гнів.

Як добре, що немає камінь сліз,
Розіб`юсь в друз й межиочі неситим -
Доноки ж вам на горі вбогих грітись
І повзати по беззаконню скрізь.

Зведись, народе, ти ж не камінь ще,
Достатньо, що мене вже вкам`янили,
Лечу я до Шевченка на могилу,
З ним розділить мій скам`янілий щем.

Нарешті перейшов живу межу,
Із небуття буття розтлінне бачу,
В позаземному вимірі пеначе
Понад землею сам себе воджу.
Всі кола пекла - дев`ять ачи сім,

А, може, і тринадцять піді мною.
Земні аборигени гірш ізгоїв
Возводять туг удаванніі свій дім
І ріжуть тут, і убивають тут,
Розщеплюючи іклами свій атом,
Матерію свою, свою праматір,
Впиваючись паноями з отруг.
Тут заповідь Господня "Возлюби!"
Замінена похітливим бажанням,
Сорочка тут пмагується остання
На ближньому, а себто й на собі...
А що вже брешуть (мало сковорід,
Й вогню замало, щоб їх розкалити)
На всіх язиках лжа снує по світу -
Налижеться ж наш язикатній рід.
Окрадачі чужих і власних душ,
Біо-хімічні, тліючі істоти,
Своєї плоті станьте ж бо суцроті,
Щоб торби не лишитесь і групи.
Почніть з малого, з Правди ж бо почніть,
З найменшого почніть - із Милосердя,
Й пом`якша серце у Земної тверді,
Настане бо тоді щедлива мить.
І збудуться Тарасові слова,
І буде син, і буде, справді, мати,
І будуть Люди на землі, як знати -
Дух буде жить, то й буде плоть жива!

З народження ми в Когось на прицілі,
З народження нас Хтось кудись веде,
З народження

(хотіли б - не хотіли)

Насамохіть не кинути підє,
А кричимо ж про "вольний вітер волі",
Невільники земних принад і втіх,
Якщо ж невдача -

Винуватим Долю,
А це чи-ненайбільший в світі гріх.
Бо Доля - це накреслена дорога,
По котрій, як не важко, треба йти,
Бо Доля, як і все довкіл, від Бога
В земному й позаземному житті.

Випадає на трави роса
Чорносмолем гірково-тремтливим,
Й, обсипаючись попелом,

Сива

Йде до Бога Земля в небеса.
Йде наослін, без сліз і зіниць,
Йде, сердешна, із вирваним серцем,
Крізь озонову рану,

мов смертна,

Схожа на матерів-жалібниць.

- Боже правий, за що ж бо отак

Мої ж діти мене розпинають?

У безмежжі твого, в безкраї

Далі жити і дихати як?

Бог божественно-мудро мовчить,

У мовчанні отім його Слово.

В суєті люди ще не готові

Осягти їм відпущену мить!

Відсатаніла вретті глуна піч,
Розвіялась пітьма над лисогір'ям,
І розлетілась всяка печисть пріч,
Не лишивши ні пуху, ані пір'я.

Так паче шабашу і не було,
Ні відьом не було, ні вовкулаків.
Внизу спросоння позіха село,
І пси мовчать, паневпе, з переляку.

Все шито-крито, темні сили зла
Хутенько розновзлись по межилюддю,
І двірничихи замашна мітла
Зміта помет з вождєвого погруддя.

Вже загнуждав нечесаний сфір
Улесливий папок із Вашингтона.
До світу несучи свободу й мир,
Добутому на сербськїм полігоні.

І наш екран горить і не згора
Від пристрасних сексо-товарних актів,
І тягнеться до кольтів дїтвора,
Наслідуючи Рембо такт за тактом.

А туг іше і невзначай свої
Голодному Івану все доводять,
Щоб він рівнявся до західних країв
І цілував їм щось там при пагоді.

Та й серед православ'я - срамота;
Святих отців щось бісики цинають,
І немир, і намови, а відтак
Ні спокою, ні ради в ріднім краї.

Ось туг тобі хоч вір, а хоч не вір
У темні сили і у сили світлі..
Пора вбирать засмічений наш двір,
Поки ще відьми не розкрали мітли.

ГРКОПОЛИННЕ

Ані паснаги, ані сил,
Така собі чудна байдужість:
Примружив очі й сам примруживсь,
В душі тамуючи свій біль.

Хіба ж бо свій

(дивак-ност,

Йому б за всіх переболіти!).
Живем без світла в чорнім світі,
В провалля спрямувавши лет.

Зате ж бо вільні козаки!
І ні від кого не залежим?!
Від дяді Сема - без обмежень,
З обмеженнями - від Москви.

Від мафії, що кривню п'є,
Від Сходу, Заходу, Сіону..
У самотійності аж тонем,
Забувши, де ж воно своє...

Лиш чорні круки "лицуть" ввись,
Обившись нашим недокров'ям.
Аж сатані вже стало дивно,
Коли на світ цей подививсь.
Чи лонне врешті наш терпєць,
Чи й справді гірше ми отари?..
Живий народ кладуть на мари..
На ноги ж встань, коли не мрєць!

СЛОВО ЄГОВИ

Вибраний народі мій, Ізраїль!
Радості моя й моя печаль.
На тобі Могого Сина рапи,
В Ньому Я не пізнаний, на жаль.

Я прощаю, я любов жертвна,
Я єсмь Бог, що слово правди дав.
Та одначе Дух Мій гніву повен,
Слово ж бо Моє не для забав.

Будете ви мати багатства світу,
Владу над людьми, та це не все!
Будете світитись та не гріти,
Славу ж вашу вітер рознесе.

Заповідь Мою ви призабули
Возлюбити ближнього свого,
Хто посіє вітер - вижне бурю,
Бо добра не буде з нічого!

Мій нерозумний, печестивий люд,
Чи вартий ти, щоб я з тобою мучивсь,
Щоб, увінчавшись тереном колючим,
Змивав із тебе твій гріховний бруд.

Адамові нащадки навісні,
Що наплодились на поталу світу,
Чи варті ви життя, щоб лиш віджити,
Не множачи цвіт Божої краси.

Вас не любов до ближнього зове,
А заздронці та ще тваринна похоть.
Суджу не вас, засуджую епоху
Та дзеркало свідомості криве.

Суддя ж ваш Той, що ваші всі гріхи
На себе взяв і виніс на Голгофу.
До всіх до вас мої волають строфи:
Від лиха лихо, бо самі лихі.

Ні в що, ні звідки, в нікуди,
Без манівців, і без дороги,
Не йшов кудись, а так ходив
Аж доки не прибивсь до Бога.

День добрий, Боже, ось і я,
Твого розуму творіння,
Піщинка космосу безвишна,
Що й не побачити здаля,

Із чого ж ти мене зліпив,
Свою явив землі подобу,
Ще й глузду трішки дав на пробу,
Щоб зрячим був, а не сліпим.

За це спасибі, та однак
Як важко зрячим та розумним
В краю, де все під знаком глуму,
Де совісті ціна - срібняк.
Де і Тебе вже вознесли
Лиш на словах, а не на ділі,
Та з ближнього сорочку ділять,
Раніш окрайця відняли.

О, милий Боже, що еси
Тут, на землі, і там, на небі,
Якщо не вдався я у Тебе,
Ти нову глину заміси.

Пам'яті М.М. Коцюбинського і
його невмирущому "Інтермеццо"

Спочинь, душа моя, спочинь,
Із виру вихлюпнись на плеса,
Розрайджуйся до піднебесся,
Розвіявши собою тінь.
Спочинь, душа моя. спочинь.
Пощо тобі за все болить?
Супроти зла ти ще безсила.
Згорни ж в гніздечку теплім крила
Та тихо тьохкай із міжнівть.
Пощо тобі за все болить?
Хай все, як і текло, тече,
Хай стогнуть од безводдя ріки,
Хай нам вкорочується віку
Страшним чорнобильським мечем.
Хай все, як і текло, тече,
А ти мутич собі пісні
На мові предків призабутій
І не докопуйся до суті,
Чом людство на духовнім дні.
Мутич собі під ніс пісні.
Але пощо мені така
Душа, що схожа на бездушнця?
Воно ж і так за горло душить,
На жаль, вже душить -
не ляка.
Пощо ж мені душа така?

Тому патомлену жєну,
Жєну тебе я на поталу,
Бо все, що ти зробила, - маю,
Спокутуй же людську вину.
З тобою ж я себе жєну...

.. АПОКАЛІПТИЧНЕ

Чи в клітку, чи в сітку,
Чи в некло, чи в рай...
Із смітника в смітник -
Живи! Вживай!

Живи й не запитуй...
Одначє, диви:
Круг нашої світу
Дзеркала криві.

Людина людині
Давно вже не брат -
Одні лиш коліна
Від лоба до п'ят.

Одне плазування,
Одна суета.
Став знаком питання
Вже й хрєст від Христа.

Збісилося плем`я,
Що зветься народ.
На око недремне
Зле шкирїтьє рот.

І б'уцім живе,
Глядить, наче Каїн,
В люстерко криве.
І бачить себе він
Правдивим, незлим.
На голі дерева
І блискавка, й ірім.

Пройнять його марне,
Собі ж він довів
Що можна безкарно
Вбивати братів.

Молодших і старших,
І кривих, і ні.
Від страху не страшно
Вже вам і мені.

Всевидає око
Однак не дріма,
Жде часу, аж доки
Нас вкриє п'ятьма.

П'ятьма наших вчинків,
Неправедних справ,
Де стінка на стінку,
Хай наавіть хто й спав.

Де лжа і паруга,
Де задрість і лжа,
Де гострить на друга
Друг свого ножа.

Де похіть - царця,
Розбрат - її двір,
Мов рана ятриться
Всевидящий Зір.

От-от скреше іскру...
Наблизилась мить...
...З бензином капістра...
Розпачливе “Жи-и-и-ть!”

До тем и:

**НАЦІЯ, НАРОД,
СЛОВО, МОВА,
КУЛЬТУРА.**

**Лиш в пісні слово
має повну силу
І то лиш в тій,
що вистраждав народ,
Бо в ній
Душі
такі правдиві крила,
Що й нас підносять
у часи незгод.**

Завжди тяжію серцем до простого,
До правди,
що і в складності проста,
До людяного кореня, з якого
Душа моя до сонця пророста.

До слів тяжію,
мовлених батьками,
Таких простих,
яких таких нехитрих слів,
Які на все життя своє затямив,
І велич їхню
серцем зрозумів.

Щоб чорний ембріон намови
У чорне зло не переріс,
Я виміряю кожне слово
Дозиметром болючих сліз.

Тим паче, слово, повне гніву,
Що й розум людський підкоря,
Перевіряю, як не дивно б,
Лише дозиметром добра.

Щоб впевнитись ще більше в слові,
Щоб не накликать ним біди -
Дозиметр честі і любові
Я у собі пошу завжди.

Яке ж я слово покладу
В підмурок храму, що в уяві,
Щоб і міцне, і нелукаве,
На щастя щоб - не на біду,
Яке ж я слово покладу?

Є слово грізне, мов гроза,
До нього важко й підступиться,
Вогнетривке й тверде, мов криця,
Що не підточить і сльоза -
Це слово батько підказав.

А може б, слово доброти?!
Але ж як бути з ворогами,
Що запанують раптом в храмі,
Де помисли мої святі?
Ой важко буде доброти!

Напевне, покладу слова
Надії, правди, світла, віри,
А головне - прості і щирі,
Щоб в них любов була жива
В підмурку будуть ці слова!

Та першому отуг лягти
Такому, щоб могло єднати
Весь Білий Світ. Це слово - Мати.
В основі світу, Мамо, Ти!
Мій храм собою освятити!..

I

Єдинорідні ми, бо від землі
З незмінним майже
 генетичним кодом.
У єдності нас названо
 народом,
Бо лиш йому підвладний
 илин століть.
Лише в народі
 той живлющий струм,
Що бореться
 із тлінністю і смертю -
Тому з скрижалей Пам'яті
 не стерти
Далеких предків
 саг,
 билин
 і дум.

II

Лиш в пісні слово має повну силу,
І то лиш в тій,
 що вистраждав народ.
Бо в ній
 Душі
 такі правдиві крила,
Що й нас підносять
 у часи незгод.

НА КАТОВИЩІ НАРОДНОЇ ПІСНІ

Її, смакуючи, вбивали,
Зламавши слово,

Коли й цього здалося мало,
Коли малим здалося зло,

Під ноги божевільних ритмів
Сердегу кинули -

живи.

Нема душі?!

Зате ж є витвір,

Що йде від ніг до голови.

Зате ж є масова культура

Й “культурні” ідоли її.

Аби ж то тільки...

Є ще й дурість

І вірні в неї холуї.

НА ІВАНА КУПАЛА

Одвічна мудрість цього свята

Передалась через віки:

Чаклюють на вінках дівчата;

Вогонь розводять юнаки.

У даль пливуть дівочі долі

(а в кожної на думці своїй).

Пливе блакить волошок поля

Із туго сплетених надій.

А над розведеним багаттям

Мужніють славні юнаки.

Одвічна мудрість цього свята

Передалась через віки.

ДО ПРОБЛЕМИ НАЦІЇ БАЄЧКА

Гряде! Іде?! Де?
Отак і чекаєм, отак і ждемо,
Без дії націємось лиш на "а мо`"
А мо`,
 щось дозволять,
 а мо`, щось дадуть? -
Така запопадливих рабська вже сугь.
Й на дурнів не схожі,
 а так, мов дурні,
Тому-то, мій боже, і важко мені.
Одурений люд, мов отара, без слів
На Цапа чска, щоб на винас повів.
Баран свій не може,
 а той - заведе.
Ось тільки куди?
 Де ж ми з вами?
 Ой, де?
Де? Іде?! Гряде!

ОБ`ЯВЛЕННЯ КОСМОПОЛІТА

Пишаюсь тим, що я космополіт,
Ні звідкіля, ніякий і нічийний,
Мені рідня, як треба, - цілий світ.
І зручно, і розумно, і надійно.

А нація, народ свій - то пусте,
Однако, де зарита пуповина.
Ісус Христос, Господь нащ, як на те
Є Всесвіту всього Боголюдина.

Прапращурів накази... Хто їх чув?!
Традиції, фольклор якийсь? - дурниці!
Чи Кремль, ачи Софія, ачи Лувр...
Аби було де тільки просвітиться.

Аби було де черво набить,
На всю губу, як мовиться, пожити,
Омелі, зеленіючій з-між віть.,
Все` дно, з якого дерева живитись.

Яким корінням соки пить, все` дно,
Й без нього можна - перекотиполем.
Відома людям істина давно:
Без упреждень може бути лиш воля.

На біса той мені патріотизм
(Чи бути вірним, чи невірним сином),
Й прекрасно, що говорять ще не скрізь
Українською "Соборна Україна"...

Ні, не варяги - яничари,
Навчаючи яничарят,
Кричать:
- Своя не треба й даром,
Нам інші треба ліпше знать.

І так дідівську мову гудять,
Так розпинають на хресті,
Що де там диким самосудам,
Що мали помсту на меті.

- Ми із хохлів,
себто вкраїнці, -

Зневажливо, бува, гудуть,
Коли сивуху ллють по вінця -
В цім вся їх запорізка суть.

Так, мамо, баляче за тебе,
Не сучі ж це - твої сини.
Тебе шурнувши просто псба,
Безпам`ятством б`ють без вини.

До теми:

**МАТЕРИНСТВО,
РОДИННЕ КОЛО,
ЗАПОВІТИ БАТЬКІВ**

**Ми всі овеснені жінками,
І як в житті б там не було,
Жіноче божество над нами,
Над нами Мамине крило.**

Ми всі овеснені жінками.
І як в житті б там це було,
Жіноче божество над нами,
Над нами Мамине крило.

Воно нас всіх остерігає
І дух підносить наш увисьь,
Без жінки-матері, гадаю,
Наш час, напевне б, зупинивсь.

На ній тримається все суще,
І наш добробут, і сім'я,
Всі ми і навіть вся земля.
Щасливим буде вік грядущий,
Як буде мати з пемовляям!

БАТЬКОВА ПІСНЯ ЧАЇНА

“...Над озером чаечка в'ється
Їй бідній притулку нема...”

(з народної пісні)

Отака то сила - пісня білокрила,
Пісня білокрила,
на мінорний лад.
По життю пройшла з ним
до його могили...
На вустах у друзів поверта назад.
До рідні у хату,
за столи тесові,
Звідки він востаннє протужив крилом,
І ячить чаїно пісні кожне слово

Мо підхопить, справді, чайка за селом,
Криками залетється птаха про людину,
Про сирітську долю,

про важкий талан -

За батьків ізмалку -

був лиш дитбудинок,

Юність безпритульна із полинних рап.

Як фашисти вдерлись -

Вже в морськiм бушлаті

За Одесу-маму бився старшина.

В пісні тій чайній

зміг він наспівати

Про лиху годину

з назвою "війна".

Скільки тих поранень,

скільки медсанбатів,

Вистояв і вижив...

А куди ж тепер?

В те село, де вмерла од пологів мати,

В те село, де батько через рік помер.

Хоч нема піздечка,

Але ж є піздів`я,

Руки є, і совість,

до роботи хист -

Виросло обійстя землякам на диво,

Кругодвір затишно вишнями обріс.

В радості короткій,

в надто довій скруті

З вуст його чайно розкрилявсь мотив.

Сину тої пісні тільки б не забути!

До тієї пісні

сину ще рости...

"Над озером чашечка в`ється

Їй бідній притулку нема..."

Від сонця й поту вицвіла сорочка,
Долоні ж мозолями зацвіли.
Все дбала про єдиного синочка,
Що з міста наїзджав було коли.
А вже як сил і вправності не стало,
Нехитре господарство продала.
- На пенсії вік доживу помалу, -
Тужила маги, жінка із села.
Тоді ж як довелось просить сусідів
Внести дровець, чи принести води,
Здавалось, в хаті позбирались біди,
Вона казала: - "це ще півбіди".
І тільки як в останню путь збиралась,
Відчувши, що цей світ вже покида.
Очима про синочка все питала,
Чи з ним яка не трапилась біда.

Заясеніли ясени -
Й лоскотний подув матіоли
Закружеляв мене над полем
Й поніс до милої Десни.
Цей дивовижний справді сон...
Це видиво моєї мрії...
Поворухнутися не смію,
Попавши у такий полон.
Боюсь розплющених повік...
Боюся не побачить маму...
Боюся, що колись не стямлюсь
І перйду в тужливий крик.

Вечір пам'ять мою колошкає:
І про те, і про се згадай.
Засвітився в очах волошками
Мій пісенний, мій рідний край.
Заспівала в душі мелодія
(...Сивий селезню, та не кряч...)
Де стежини у полі сходяться,
Зацвіта дикий мак - зірках.

Ще малим, у дитячій вимірі,
Свого краю збагнув красу.
В парі з вітром, умитий зливами,
Босоного збивав росу...

Що в минулому -
не повернеться.

Де пройшли ходаки-роки,
Туди промені загадок звернені,
Там і зараз мої думки.

ПАМ'ЯТЬ ДИТИНСТВА (триптих)

I

Уже і в снах на порох стліло,
Між забуттям десь на межі,
Та інколи так наболіло
Душа замре на віражі
І оживе в моїй уяві
Білява хата край села
В вінку солом'яно-русявім...
Такою ти тоді була.
Над призьбою - низенькі вікна.
У шибу гляну - комин, піч...
Ось-ось неначе маму кликну...

...Та лиш солоний щем із віч...

II

Хто ж це, хто?

Агов, хлопчиську!

Ти, напевне, заблуdivся
Серед безлічі безкраїх
Перестоптаних доріг.
І блукаєш манівцями,
Колєш босоногу дупу
Об стерню немилосердну
Скошених давно років.
І чого тобі тут треба,
Серед цього часоплину,
Серед простору під сонцем,
Що хлюпочеться в Десні?
Кожну нестиш ти травинку,
Глід, паслін на зуб смакуєш,
По озерцях до корзини
Витупцьовуєш линків.

Лиш увечері до хати
Крадькома приволоцюєш.
- Де ж ти цілий день пробігав?
Та ще й просишся в пічце, -

Журять батько, журять сенька.
Ну а ти після вечері
Й справді з друзями своїми
Коней раювать ведєш.

Луки зоряні, багаття...
Ти з однолітками в колі...
І почувєш, і розкажєш
Чудернацьких небилиць.

В попелі спеклась картопля,
На шпешьку підсмажили сало...
Не отямищся - вже й ранок:
- Гей, по конях!

До села!

А туман, як біла хмара.
А земля, як світле небо.
Мчать з підвистом та й піснями
Вершники, мов божа рать...

Покотилося відлуння
До самісінького серця,
Чуб русявий розвихрився.
Хлопчику, скажи ж - де ти?!

III

А чи дійсність, чи омана,
Чи зі мною це було?
Обриси села туманні,
Мов покладені під скло.

Вигін. Хугір. Пискупівка
Перепечі. Овчарі.
Хата з призьбою, долівка.
Висять зорями вгорі.

І високі, й недосяжні,
Але ж , слава Богу, є!
Що забулося - пропажа,
А що в пам'яті - моє.

В пониззі Десни,
де цвіла луговина,
Де жаби хмеліли

в шорсткій осоці,
Штани підкачавши по самі коліна,
Біг хлопчик
із півником синім в руці.
Здавалося, казка спинялася в часі,
А може спинявся заворожено час...
Бо пам`яті хвилька та й досі не згасла,
Те небо, той ранок,
ті коні, що нас,
Колгоспні трудяги,
Хоча й не крилаті.
На них облітав я тоді білий світ, , ,

МАМІ

У праці і в турботах
стільки літ...
Мов зоране на зяб,
чоло жіноче.
А ув очах живий
і мудрий світ -
Такі лиш в матерів
бувають очі.
Натомлені, спочиньте
хоча б мить
У затишній, гостинній,
теплій хаті.
Але онук, синочок
мій, не спить -
Бабусю кличе казку
розказати.

ПАМ`ЯТІ БАТЬКА

Сонце світить, а лица похмурі.
Не до свята готують столи.

Щойно друзі труну, мов зажуру,
В найостаннішу путь понесли.

Погорюють, лишивши самого
Наодинці з землею, в землі.
Не було, кажуть люди, їй-богу,
Теслі кращого в нашім селі.

Скільки хат і домівок останніх
Збудував на своєму віку...
Мерехтить біло папис прощальний:
“Від усього села”
на вінку.

Прийдуть ті, хто з ним був до останку,
Сядуть мовчки за довгі столи.
...Без господаря жовті рубанки
Павутиння на себе вдягли.

Ти майстриня розшипать і мучить,
Прибивать цвяхами до хреста,
Тереном завітчувать колючим
Голову у будні і в свята.

А тепер намислила в запівніч
Шарпнуть ледь згоєний рубець.
Музо, вередлива, піжна, гнівна,
Я лиш раб твій, твій сівач, твій жнець.
Від твоїх “солодких” мук на зламі.
Тож, аби не нидіть на цей світ,
Я хутенько полечу до мами,
Бачу, світло у вікні зорить.

Мама хворі: ліки та молитви,
В пісню туги вилиті жалі,
Скільки літ просіяно на сито,
Борончо - вже хлібом на столі.

Мамо, не лякайтеся, що в заніч
Я з добром, хоч і з цітьми прийшов.
Справи в мене досить непогані,
А з рубця - калини сік не кров.

Але їх не купиш на макуху,
Бачать все, на те ж то мамин зір,
Все почула материнським слухом
Надумкам моїм наперекір.

Стане знов вигоювать до ранку
Сину рани всім своїм теплом.
Соннесхід?!

Ні, мама то на ганку
До крайнеба припада чолом.

До теми:

ХЛІБ

ПРАЦЯ

ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ

І легко і нелегко бути потрібним,

І важко, дуже важко -

бути для всіх...

Людина уподібнена до хліба -

Топтати хліб -

найтяжчий в світі гріх.

У найпростішим
 суце і глибинне:
З космічних сфер
 вертаюсь до села.
Життя мого орбіта
 круг зерниці,
Довкола плуга в полі
 пролягла.
Хай кажемо,
 що не єдиним хлібом...
Але ж хто ми
 без зерняток отих?!
Тому на півокрайці
 ї схожі пімби,
Які вінчають
 голови святих.

КОСАРСЬКИЙ ХЛІБ

Нарешті дотягнув останню ручку,
Обтер неквапно травами косу
І, уместившись на покосі зручно,
Хвилиною, натомлений, заснув.

Проміння стало швидко догорять,
Гули джмелі червоно в надвечір'ї.
Легкий туман, немов дитя, з довір`ям
Горнувся до старого косаря.
В півзабутті він відчував, як тіло
Рікою розливалось по траві,
І тільки руки від натуги мліли
Та дзвін коси стояв у голові.

І раптом понеслось:

- Пора рушати! -

Онук уже до воза впряг коня...

Підвівсь, підворошив покіс прим`ятій,

Мов попрощавсь до завтрашнього дня.

ТАНОК КОВАЛЯ

Акордеони, скрипки, труби,

Весільно гупала земля.

Дівчата запросили любо

На модний тапець коваля.

Пішов у коло, зашарілий,

А ноги шугались не в такт.

Чи то музики грать не вмiли,

Чи він до танців - не мастак.

І раптом хтось заради втіхи,

Знайшовши рейку й молоток,

Почав видзвонювать зі сміхом

Ковальський з вогником танок.

Ступив по колу величаво

Без вигуків і зайвих слів,

Лиш в погляді його смаглявім

Вогонь калиновий зацвів.

Немов біля свого ковадла,

Коли виковував плуги,

Так молодо, завзято, радо

Колінця витинав лихі.

Суворий шкіпер пісню замуликав
(На жаль, згадати слів усіх не зміг).
Весна вітає лебединым криком
Першопроходців голубих доріг.

В РИБОЛОВЕЦЬКІЙ АРТЛІ

В прозорих пальцях літнього дощу
Земля вінчалась райдугою неба
І, щойно з річки витягнувши невід,
Рибалки посміхалися до шук.

Сріблилася на одязі луска,
Носи човнів поважчали від риби:
- Скуштуй-но, хлонче, "річкового хліба",
Як сила є і вправність у руках.

В хистких човпах на чорну бистрину
Вивеслюєм, щоб "прихопити" яму.
Встигаю невід розиравлять руками,
Щоб справно в берег з рибою тягнуть.

Над обрієм, між хмарами вогонь
Після дощу вже сонце запалило.
Просушуються в неводових крилах
Сліди й моїх натруджених долонь.

Їй же право, не дід -
а якесь тобі диво:
Дев`яносто з гачком,
а на вигляд - ще зух.
Пожилось, повидалось, то, певне,
щасливий,

Правда, щастя́ оте -
як папірначів нух.
На вітрах розлітілось,
аби ж то у вирій,
А то - бозна-куди,
що нема і слідів:
Сорок перший - синів його з коренем
вирвав
І дочку врятувать
від біди не зумів.
Нащо жити отак: без дітей, без опуків?
Баба теж отійшла.
Самота і жура,
Як на себе було не наклав тоді руки?!
(Видно, кожному з нас - і свій час,
і пора).
За усіх чотирьох отепер відживає,
Відробляє із бджолами за чотирьох.
Перевіз шойно пасіку осьде до гаю
І тепер нас приймає -
із міста забрєох.
Скільки ж років уже
мед в дитячий будинок
Дітлахам віддає, як-то кажуть, "за так",
Не забув із весняного взятку і пшп
Два бідони відвезти.
Праця ж ця нелегка.
- До труда не звикають.
Ці солодкі гостинці
Я для внуків ношу.
Бо на те ж я і дід.
Захуйте блокноти.
Я у тому вже віці,
Що писати про мене в газету не слід.
Мені вік доживать,

До краю прірви аж, на край землі,
Що і в казках знаходиш не відразу.
В світ за очі - шукать нові шляхи,
Нові стежини в шлях новий еднати..
Ми ж люди ще,

не вмерла наша мати
Й за нас бо наші ж
замошля гріхи.

В світ за очі -
а це й не так далеко,
Лиш крок один у полиновий дим...
Нема, здається, просвітку,
а в тім -
Гніздяться і в безпросвітку лелеки...

Дволітки грають з водограєм,
Рвуть нуга райдугами грив,
Красиві й горді, наче знають,
Що їх ніхто ще не скорив.

Ще пітні хомути і сідла,
Удавами скрутившись, сплять.
Та копох Коля, мій сусіда,
Не п`є горілки днів зо п`ять.

Їх об`їжджає "на тверезу",
Бо з кіньми жартувать не слід,
Щоб не ходити на протезі,
Як нині ходить Колин дід.

Та і його не раз носили
Сумирні з виду рисаки...

Степів і луків дика сила
Не терпить на собі руки.

*Мому однокласнику І.О. Дрижаку,
що очолював Чернігівську пожежну
дружину під час аварії на
Чорнобильській АЕС.*

Дзвенить зоря над лугом вечоровим.
В міжмар'ї місяць грає в "гойдаша",
Й від пісні солов'їної раптово
Аж скинулася зболена душа.
Так захотілось все докруз любити,
Голубить Всесвіт

в крапельках роси,

Й разом з весною цілувати літо,
П'яніючи від божої краси.
Стою по пояс в срібному тумані,
Немов чаклун,

піднявши руки ввись,

Й не відаю, чи в дійсність, чи в оману
Розхристано душею зажививсь.
Не руште цього дивомсрехтіння,
Воно ж і так одну коротку мить.
Жагу життя в собі відчувши ніші,
Горю, аж яра в жилах кров шумить.
Не руште ж бо, я сам це диво зрушу
І в гнівне русло кров свою пуцу.
В мені ж горять радіаційні душі
Дітей України...

Вбивцям не прощу!

ПОВЕРНЕННЯ

Добрий день тобі, рідне обійстя!
Хата, клуя і двір в спорині,
Ти за нас із старою не бієся

Будем жить...
Хоч тягар на душі.
Нас не візьме ні цезій, ні стронцій
(Вивчав бачите дивні слова),
А то знав лише

землю та сонце,
Хлів, худобу, дровітню, жнива.
Ось приспіло

картоплю сапати,
На підході уже й сіножать.
Травостій, справді, видавсь багатим,
Та хто буде косить і збирать.
Бач, майор, застеріг,

як вертали,
Щоб не порнались тут,
на землі,

Що, мовляв, смерть
у нашім врожаї,
Розумієм, либонь не малі.
Та ці руки, що звикли до діла,
Як їм клятим про все
пояснить...

Он, з дороги, стара й не присіла,
Вже на грядці...
- Спипись хоч на мить.

Зараз притьмом
відкрию колодязь.
Ось на цямрині:

- "Можна вживать"

От не думав ніколи

що й воду

Під замок доведеться ховать.

Це спасибі ученим за атом,

(Воно, справді, ресурс огого)

Та настав час

у когось спитати,

Як там сталось, чому і чого...

Проти вчених нічого б не мали,

Син мій теж -

головний інженер

На заводі,

аж там за Уралом,

Кличе нас у листах і тепер.

Але там - то не те, -

хоч і в сна,

Звикли ми до своєї землі.

І хіба із старою

в тім винні,

Що вертаємось,

мов журавлі,

Їм у вирії мо й пеногано;

Ситна їжа, тепло,

світла вись,

Та летить

навіть хворий підрапок,

До гнізда, де колись народивсь.

Ось і ми

на колгоспній коняці

(Біля коней життя все ходив)

Повернулись,

бо в думці одначе

Уже згодні до предків -

Сюди.

Затяглося моє привітання,
Треба перше коня напоїть,
А над дахом - битами на рану -
Бусол крила розкинув свої.

До теми:

ПРИРОДА
КРАСА РІДНОГО КРАЮ

**...Занурившись до поясно у хвилі,
Понад Десною мріє верболіз
Фантазії віддаючись на милість,
Я й сам в цю землю
верболозом вріс.**

Ледь-ледь всміхається Десна,
Своїм неквапним водограєм,
Не здогапя, і не тікає,
Куде тече - сама не зна.

Без остраху, що мо` колись
Їй доведеться пересохнути,
А перед тим міліть потроху
Ледь віддзеркалюючи вись.

Так сьогодніням і живе,
А те що буде - не минути:
Все по своїй природній суті
Перебігає в щось нове.

Я теж вподібнююсь Десні
Хоча на ямах і вирую,
Пливу крізь вирви ризикую -
Деснянська всміхненість в мені.

Леліє набо золотавим мревом,
Благословивши благодатний день.
І ледве чути в тиші вересневій
Опісляжнивний відлунок пісень.

Солодкий смуток огортає душу -
Вже ж яблуко в руці, не на гіллі,
Про паморозь ранкову не забувши,
Над соняхами журяться джмелі.

Й, занурившись до пояса у хвилі,
Понад Десною мріє верболіз.
Фантазії віддаючись на милість,
Я й сам в цю землю верболозом вріс.

Із небесного огрому
Заіскрило що є сил -
То ж весняний перший промінь
Сніговицю обкосив.

По покосах темно-синіх
Дзюркотливих ручаїв
Пустотливо, білопішно
Березневий день побрів.

До водоймищ лугом, полем
Підіймати берегти.
Тільки ліс ще в білій льолі
Й по байраках ще сніги.

Та вже скоро, незабаром,
Через тиждень ачи два,
Заспіває не базарна -
Квітка проліску жива.

ПРОВЕСІНЬ

Вже березнем
Весна благословилась.
З лиця зчорнілі -
Схлинують сніги.
Ламає лід,
Відчувши юну силу,
Вода

І розмиває береги.
І розіювівши
Брунечки на лозах,
Лукаве сонце
Веселить синиць.
А горобці,
Забувши про морози,
Вже воду п'ють
З проталин,
Мов з криниць.

ВЕСНЯНЕ

Синя музика квітня
Капле соком з беріз
Вже й птахи перелітні
Почали свій круїз.

В козушку із туману
Потепіло землі
У крижині останній
Річка, наче в брилі.

Жує туман сніги понад Десною,
Бруньками переспівує лозняк,
І воронця парується по двоє, -
Весною вже запахло як-не-як.

І хай ще ніч, обнявшись із морозом,
Ув інеї ховає пагогу,
Та більшає проталин на дорозі,
Й синиці вже співають на льоту.

Нарешті закосичилась весна,
Втекли у безвість холоди завзяті:
У когось в клуні клеплється коса,
Хоч рано косовицю починати.

Бо на залитих паводком лугах
Лише човни видніють острівцями,
А з верб злітає жовта пилюга,
Бджолою кружляючи над нами.

Від картоплиння сизуватий дим
П'янить птахів над свіжою ріллею.
Ось-ось цвітінням вибухнуть сади
І спеленають білим світ зелений.

Зацвіли, забуяли вишні,
Забіліло кругом вночі,
І кантату весни одвічну
Замузичили знов дощі.

Знов умита земля довкола
Терло й м'яко лягла під плуг.
Гарних засівок тобі, поле!
Тобі квітів прегарних, луг!

Кушаюсь в повесні весни,
І сам овеснений веснію,
І повертається надія
До мого серця з далини.

Верта овеснена краса
Бджолиним роем на осоння,
І сонце в голубій короні
Грайливо творить чудеса:

То райдужить усе докiл,
То листячком з бруньок стріляє,
А то й саме летить в розмаї
Конем вогнистим без вудил.

Нещадний з півночі
 травневик,
Оббивши квіту пелюстки,
Приліг спочити під дерева
На зеленіючі грядки.

Торкнувся білими вустами
Зела
 іще дитинних вуст.
Сам, подобрішавши,
 не стямивсь,
Як враз на легiт обернувся.

Ще бурчить громовиця,
Та небесний косар
Входить сонцем в світлицю
З-за розвітрених хмар.
Ручаями покоси -
Голуба сіножать.
Ноги просяться босо
По калюжах промчать.

Щоби райдути бризок
Підлітали увись
До дитинства так близько...
Так чому ж
зупинивсь.

Дощ хлопоче по полю
І полоше луги.
Мідні блискавки колють
Волохаті стоги.
Кажуть, що недоречно,
Час би сонцю світить.
Закосичилась гречка
Білим сяйвом суцвіть.
Ось жнива на підході:
В зернах б'ються серця.
І, мов нам на догоду,
З неба сміх промінця.
Розігнав притьмом хмари
І громи відкотив.
Із веселкою в парі
Перевиснув до жнив.

ПРОБУДЖЕННЯ

Дозріли зірничі до третіх півнів
(Давно уже ніч отаких не родила)
І місяць, мов кінь,
закусивши вудила,
Їх звозить на обрій,
що вже заяснівсь.

З крайнеба, -
 відкривши калинно вуста,
Зоря коронує ступанений ранок.
...На самім вершечку
 підйомного крапа
Промінчик -
 біляве зайчатко хита.

ДОСВІТОК

Із неба, мов зерно після обжинку,
Котились зорі на серпневий лан,
Й сочилася з-над обрію кровинка
Крізь чистий до стерильності туман.
Й скрадалася лоскотна прохолода
По свіжій, незагосній стерні
До лісу, що, мов ночі на догоду,
Без просвітку на віддалі темнів.
Та першозаспів вранішнього птаха
Вже день новий настирливо будив,
І по селу то тут, то там над дахом
Із димарів покучерявивсь дим.

ПІСЛЯГРОЗЗЯ

З-за хмар ще сонце променята мружить,
Ще по землі ляга чубата тінь,
Ще не встоялись від дощу калюжі
І ледве чути де-не-де "цвірінь".
Ще грім далекий голубом воркує,
І срібні води грають в передзвін,
Ще навіть коник шеноту не чує
Тих трав, що піднімаються з колін.

Засоколів в крайнебі промінь,
Прорвався таки крізь товщу хмар,
Напісши враз дощу і грому
Накаутуючий удар.
Повержена лиха стихія,
Від неї навіть зникла тінь.
Веселкою піднявши вії,
Лукавить чиста голубиць.

ДИСОНАНСИ ПІСЛЯГРОЗЗЯ

Далекий грім, обцілувавши тишу,
Без оглядки за небокрай пішов,
На полі із пашницею полишив
Сліди своїх важезних підошов,
Дощем в пизинках витоптане жито,
Місцями пережований ячмінь
Й гороху крильця
збиті-перебиті, -
А над усім цим - дивовижна синь.
А над усім цим - сонцярий сонях,
І росянистий перелив зела,
І простір, аж тремтячий від озону,
Й надія
що рангово ожила...

ЛИПНЕВЕ ПРОБУДЖЕННЯ (Цикл)

Зарожевівся синій присмерк,
В блаватний стрибнувши туман.
Першопромінням обрій зблиснув,
Залоскотавши сонний лап.
Озимина уже налита
Живлющим молоком життя.

Від липня - середини літа -
Летять до осені літа...

Незчувсь, як одгули хрущі,
По всіх усядах править літо;
Деркач на лузі сумовито
Піснями бавиться вночі.
Спекотне місто вабить пляж,
А в селах вже мантачать коси,
Бусят ватагу безголосу
Батьки виводять на віраж.
Вже хлібодар відчуть зумів
Серцебиття зерна в початках.
Ось-ось попроситься під жатки
Жовтава повинь колосків.

Вже у валках настояні хліба,
Давно ж русалки одспівали житом.
Лиш де-не-де волошқа голуба
З вінка, в якому хизувалось літо.

Одшуркотіли до весни громи,
Молотить сонце ціпом по привілію,
А поле ще комбайнами шумить,
Немов рідня, що йде від породіллі.

Гул від комбайнів
на полях затих.
В нічне ідуть натомлені пегаси

І ластів`ята дивляться на них
 З-під стріх,
 як божества з іконостасів.
 У співанці підкованих копит
 Ведеться
 про траву, луки, привілля.
 Який же ти прекрасний,
 білий світ!
 Ні-ні!
 . не в бомбах -
 у тобі
 всесилля!

Пора щедрот, пора осінніх
 вжинків,
 Ледь-ледь не луснуть
 стигілі гарбузи.
 Вербове листя
 жовтого відтінку
 Нагадує злинялі картузи.
 Жовтневий сад,
 неначе на параді,
 Вилискує на сонце міддю труб.
 І тільки ще
 в зеленому наряді
 Пишається молодцоватий дуб.

Постаріли зелені китиці,
 Одбурунив по стеблах сік.
 По-осінньому
 сонце світиться,

Сиву голову пне набік.
Все довкола стає патомленим -
Це знаходить зими пора.
Височіє про літо спомином
На току

золота

гора.

Тут і художника не треба...
Промінням ранньої зорі
З туману висмикнуті верби
Картинно висять угорі.
І бачиться, як вже од літа
Задкує серпень по стерні.
Набавом тихо й непомітно
Коротшають ще довгі дні.
І тільки вдаримо на сполох
Тоді, як листя запала,
Тоді, як висохне на порох
Зелений буйнограй зела.

Прощай, лишнє віччвання,
В лєлітках сонячних зайчат.
Лиш раз освідчившись в коханні,
Сади до осєні мовчать.

Зоріє синяво ожинник
Із верболозових долонь,
І, втративши свою невинність,
В отавах мліє оболонь.

Ячить душі щемливий присмерк
До пишно розпашілих руж,
Й боби, гойдаючись в колисках,
Благають:

- Нас іще не руш.

Таке це дивне перехрестя -
В обіймах осені весна...
Пожнивна урочиста месса
До мого серця долина.

Падолист тумани промива
До півдня холодною росою,
Віддзвеніла в далеч наді мною
Бабиного літа тягива.
Поглядом чомусь усе частіш
Я голублю білі хризантеми,
Що об себе розбивають темінь,
Й на душі стає мені світліш.
Ще бува, що спалахне на мить
Жар останній пізньої жоржини,
З нею догорю до попелини,
Тільки б передзим'я це зірїть.

М.О. Рудьку

ГОРОБИНА НІЧ

І буревій, і градобій
Дражнили темінь горобину;
І грім, регочучи причинно,
Злютився на вербі старій.
Враз крона скрикнула в огні
І розчахнулася серцевина...
Мов хоронив близьку людину -

Так боляче було мені.
Шалене дійство темних сил
До третіх півнів жирувало,
А потім відлетіло в далеч,
Лишивши пір`я з чорних крил,
Обгорений кістяк верби,
Прибите переджнивне жито,
Та не вдалось-таки убити
Початку світлої доби.
Бо невмируще ж не вмира...
Любов`ю сотворивши диво,
Червонодзвонним переливом
Скресала вранішня зоря.

ПІЗНЯ ОСІНЬ... ВІТЕР... МЖИЧКА...

В напівзруйнованому храмі
Звільнившись від останніх чар,
Листки поперхлими губами
Цілюють мокрий тротуар.
Вганяють голови нам в плечі
Під вороння недобрий сміх
Зими холодної предтечі
У жовтих мантиях своїх.
Дерева зубожілим віттям
В осінні довгі вечори
Вмовляють скаженющий вітер:
- Гляди ж хоч кору не здери.

ЕЛЕГІЙНЕ

(диптих)

I

Сивіє пісня моєї осені,
Крильми раз по раз на сполох б`є

Ось-ось отава остання скоситься,
В покоси вяжеться життя моє.
Допоки скоситься, допоки вяжеться,
Пульсує літеплом вогонь в очах,
Та вже, у вирій летить наважавшись,
Прощально бусол цілує дах.

II

Підмерзли перемоклі дні,
Сніг сіре листя припорошив,
Звільнившись від важкої ноші,
Зникає осінь в далині.
Так нагло вдарив на мороз -
Із півночі колючий вітер.
Де б душу і собі пригріти
Аж до веснішніх перегрозь?

ПЕРЕДДЕНЬ ЗИМИ

Кришчаний день,
прозорість - аж дзвенить,
Дарує осінь синю прохолоду,
Проміння сонця кидає у воду
Нагадує риболовецьку сіть,
В ній срібло хвиль
шуга по бистрині,
З дерев до них
летять листи чи листя -
Трикутників жовто-печальні вісті
Нечитані чорніють вже на дні.

Мовчать вщент спалені надії,
Німують згорені мости.

На душу мжичка мливо сіє
Впереміж з холодом сльоти.

Довкруж ніякого прихистку,
Зате ж бо вільно вовком вить,
Нудьги і розпачу колиска
Мерцем колишеться з міжвіль.

Дерев безлистяні скелети.
Мов, поминальний, справді, хор,
Й, на посмішку наклавши вето,
День білий плаче, мов актор.

Йому - до вечора далеко,
А сонця із-за хмар нема.
Золіє в серці літня спека,
Спішить до осені зима.

Побачив диво дивне вранці:
На білій груші угорі
Живими гронцями рум'янцю
Прогойдуються снігурі.

Пороша випала й не тане,
Скувались на річках мости.
А осінь думала, що рано,
Й не встигла листя підібрати.

Уже беруться паморозцю вуса,
Повітря на морозі аж гуде,
Та агроном, що в іній одягнувся,

Виіскрює здоров`я молоде.

Нарешті навернулося на зиму,
Снігів-таки достацьо намело.
І сниться заколисаним озимим,
Що вже ідуть комбайни за село.

ЗУСТРІЧ

Журливу пісню загули дрого,
І поле паїжачилось від хуги.
Нелегко всі завії перейти,
Щоб траить у міцні обійми друга.

Торкнутися вустами гострих глиць,
В собі відчуть терпку духмяність хвої
Й, від ватяних звільнившись рукавиць,
Обнять сосну гарячою рукою..

Напривольяце кинута зима
Останніми сніжинками печалить.
Слабкий иороз,
 підкрившись до проталин,
Лиш по краях
 льодок в руках трима.
Не здатний ні вколоть, ні ущипнуть.
(Проклята неміч,
 сміх сумний та й годі).
Некванно підкоряючись природі,
Тамус в сивих пальцях
 білу лютть.

Вляглась хурделиця в замети,
Збілів мій погляд від снігів.
До лісу, мов соліст балету,
Лось копитами поле грів.
Таким розмірено-неквапним
І величавим був той біг,
Що навіть небо сиву шапку
Шпурнуло в захваті на сніг.
Він біг, як бігають на волі, -
Без понукань і батогів.
Артист своєї тільки ролі,
Єдиної серед снігів.

Я все-таки до літа доживу,
Я дочекаюсь отієї днини,
Коли схід сонця всміхненим зустріну,
Допоясно забігши у траву.

Коли рососою охрищу лице
І освячу першопромінням душу
(Хай навіть Божу заповідь порушу
І буду мати каяття за це).

Але завдячу за земну красу
І Лелю і Дажьбогу і Перуну,
Погагський дух Купавою прокляне,
Його в піснях русальних піднесу.

Забуду дурноверху суєту,
Що розкошує у людським бедламі.
До тебе прагну, Придеснянська мамо,
Собою сина блудного рятуї.

Від клопотів, лайливої жони,
Від недругів і друзів щонайкращих,
В задусі жити з кожним днем все важче,
Скоріш зимові ж хмари розжени.

До теми:

ЛЮБОВ

КОХАННЯ

ЩИРІСТЬ І ЩЕДРІСТЬ

ПОЧУТТІВ

**Тебе для всіх співать не стану
І хоч співають видко дні,
Мотивом світлого кохання
Назавше будеш ти в мені.**

Заземлений, у круговерті,
В будещині постійних справ,
Прости, любове, за відвертість
Тебе, їй-право, не шукав.

Сама прийшла неждано й просто:
Земна, гріховна і свята,
Прийшла назовсім, а не в гості,
Мов жниця в вистиглі жита.

Тебе для всіх співають не стану,
І хоч спливають швидко дні,
Мотивом світлого кохання
Назавне будеш ти в мені.

В осінню просинь
полюск літа,
Живиця живного тепла.
Небес розвітрена палітра
Вниз голубінню потекла.

І вже рікою голубою
Завирувало все довкруж.
Пливуть у поцілунку двое,
Мовляв, нас, осене, не руп.

Дай нам довіку не прощатись,
Спивати голубінь з повік.
Опале листя ледь прим`яте...
І Острів двох...Ні - Материк!

В ЧЕКАННІ СВІТЛОГО КОХАННЯ

Не вчіть мене, не вчіть, благаю,
Себе я сам в собі знайду.
І не як-небудь покохаю,
Не багатьох, а лиш одну.
На біса в біса ідеали
І чаклування на красу.
Коли ще в душу не запала,
Кому конвалії пессу?
І все ж не вчіть, не вчіть шукати,
Не розгортайте дум сувій.
Я ще зумію покóхати
І квітку принести одній.

А що вам нап prorочила
весна? -
Пробудження, тепло,
траву і повінь,
Один на двох хитливий
диво-човен
Та глибочінь,
якій немає дна.
І не питайте вже,
куди пливати,
А налягайте здружено
на весла,
І доля спільна сонячно
накреслить
Вам шлях
до сокровенної мети.
Ще будуть наяву
і уві сні

І бурі, й грози,
відчай і розлука...
Тож покладіться
на серця і руки,
Якщо вони
по-справжньому міцні.

Коли в серця
і блискавка, і грім,
І наші душі
Ладочка до Лади, -
Любов осіння, це вогонь - не дим,
Це й наших друзів
потаємна заздрість,
Із їхніх вуст
пересудів зола
Посише наші
голови хулою,
Та і тоді, щоби
Любов жила,
Не поруч будь,
а будь в мені,
будь мною.

БЛИЙ СМУТОК

Сипонули спіги
легко, біло, природньо,
Сипонули рантowo, неждано
сьогодні.
На надію мою,
аж ніяк не зимову,
Бо призначив я зустріч

осінній любові.
Та від неї, на жаль,
не лишилося сліду,
Під порошу сховався
останній наш свідок -
Пожовтіле опале
березове листя...
Йду самотньо, без тебе
по білому місту.

Ані снігів, ані проталин,
Душа з душею без душі.
Тупе мовчання прокричало -
Чужі!

Немов і не були у парі
Так наче й не було весни,
Спливуть і згадки незабаром
У сні.

Невже ж кохались без кохання;
Щоб так байдуже збайдужіть...
Та все таки яка б не рана -
Болить...

Я наслухаю тишу з тиш,
Коли пі шереху в повітрі,
Ранкові зорі, мов субтитри,
Й під ними ти дитинно спиш.
Дитинно посмішка шливе

У світлотінях мерехтливих -
Роситься видиво нове.
Зарожевілися уста,
Твої уста, твої і неба,
Туман, схиляючись до тебе,
Ледь-ледь міжтрав`я хилита.
Ця дивовижна тиша з тиш
Благословляє день погожий.
Даруй мені, що потривожив
Дитинний сон,
яким ти спиш...

ВТРАТА

За кордон моєї пам`яті
В невідь темну і глуху
Впала ти, мов гілка зламана, -
Лиш живиця на суку.
Недосяжна недоторканість,
Що була - як не була.
Ані крикнути, ні зойкнути -
Тільки пір`я од крила...

НАДІЯ НА ПОВЕРНЕННЯ

Знекровившись, підранок дня
Упав сторчма кудись за обрій.
Тепер пітьма вже йде хоробро,
Ніхто ж її не зупиня.
Хіба що в травах світлячок
Чи місяць, з виду серпанковий.
Чи мій, хай зовсім випадковий,
До тебе вистражданий крок...

НА МОТИВ НАРОДНОЇ ПІСНІ

Що вже зорею ранньою
Ніч темная обрапилась,
Обрапилась, заплакала
Зірками, наче маками.
Ще й нашою розлукою,
Задавленою мукою.
Ти ж не моя, лебідонько,
Про це лиш пічка відає.
Ми долєю не суджені,
Із іншими одружені
Хоч рідко потай бачимось -
Для нас не все ще втрачено:
Овеснені надією,
Серця коханням гріємо,
Та вже зорею ранньою
Ніч темная обрапилась,
Заплакала розлукою,
Задавленою мукою.

І тумани, і роси
Після довгих почей,
Зацілована осінь
Ронить листя з плечей,

Обнімаючи ніжно
Мою душу вві сні,
На побачення пізніє
Кличе, мов навесні.

Я іду юно-юно,
Й не хода то, а біг,

Тільки ж грому відлуння -
Хризантемами сніг.

Забіліла до болю
За вікном далина,
В тім, що ми напівголі,
Хіба ж наша вина?

Та крило моє дуже
В леті час підкоря,
Зоряницею ружа
Ще горить - не згоря.

Біла музика печалі...
Жовта музика журби...
Назгод літо прокричало -
Одлюбив!
Одлюбив червопі звуки
Диво-вечорів,
В бубон жовтня осінь стука -
Одгорів.
Одгорів,
лиш поїл сірий...
Та ще згадок жар...
Гуси лебеді -
у вирій...
Реквієм...
на жаль...

А мій вже травень на тім боці
Стрімкої сивої ріки,

З дерев струснувши піжну оцвіт,
Плодам зав'язує пупки.

І мій там червень колоситься
Без мислі, що вже йдуть жінці...
Вода з липневої криниці
Стіка сльозою по щоці.

Вже й серпень, наче лебідь білий,
Пливе на протилежний бік.
Втішає яблуком дозрілим
Мене мій вересневий вік.

ПЕРШОЦВІТ НЕ ПЕРШОГО ЦВІТІННЯ

Запультувало проліском життя,
Здали свої позиції морози,
Квітневі небеса у передгроззі
Для нас готують дивні відкриття.

Не так натужно кахкають діди,
Розвітривши на сонці сиві вуса
І кіт, з загулу щойно повернувшись,
Знов рветься з хати -

вдома не сидить.

Перегорає соками верба,
Вистрілюючи бруньками жовтицю,
І навіть журавель біля криниці
З веселим скрином іще свого горба.

Чудні метаморфози по весні,
Ламаються, мов лід, стереотипи:
Чи від спокуси Бог мене укріпить,
Від буйноцвіття, певне, - таки ні.

Принадливо жіноцтво розцвіта,
Рум'яниться дівча перед цвітінням,
Від світлоднів тікають темні тіні...
І вже не гуць менс мої літа.

До теми:

**ФІЛОСОФСЬКЕ СПРИННЯТТЯ
ДІЙСНОСТІ**

**РОЛЬ І МІСЦЕ
ЛЮДИНИ В ЖИТТІ**

**(Діалоги, катрени,
рубаї).**

ДІАЛОГИ

- Чому у тебе так дивно
очі світилися вчора?
- Побратавсь я із сонцем, шановний.
- Чому ж сьогодні
сумні вони та тьмяні?
Ніч минула, а сонце в захмар'ї,
Шановний.

- Я добре знаю
історію свого народу.
- А ким же прадід був твоїй
і йде його ногила?
- А чи має це відношення до історії,
шановний?

- Що кажуть позаочі про мене?
Я згодує за правдою.
- Тому то її вам і не подають до вжитку,
боячись за плуток ваш, добродію.

- Перейди цей потік по місточку, люба.
- Нетривким він мені здається.
Краще пошукаю броду або перестрибну
в найвужчому місці.

- Тепер мені зрозуміло,
чому така гарна жінка й досі незаміжня.

- Прислухайся до моря за будь-якої
погоди.

Воно, як розумний співрозмовник
може багато чого тобі розказать.

- А як же зрозуміть його мову?

- Це залежить від розуміння душі своєї,
шановний.

- Хваліть мене за витвір мій чудовий,
За цей великий глек,

що з глини я зліпив.

А чим уже його наповнять люди
й що зберігатиметься в ньому,
мене це не стосується, добродію.

- Ба ні, коли бальзам животворящий
буде в ньому

й тебе згадають, майстре, добрим словом,
й осанну навіть хором просівають,

Коли ж бо навпаки -

отрута буде в ньому,

то й глек твій розіб'ють

і прокленуть тебе,

ваятелю шановний.

Голодні думають про хліб
Бездомні думають про хату,

Пост, придумавши верлібр,
Ритмовано почав писати.

Комусь чогось не дістає,
Комусь па серці наболіло,
Чого не хочеш бачить - є,
Нема того - чого б хотілось.

За простоту без простаків,
За житній хліб без остюків,
За дружбу вічну без пожа,
За тих, у ког є душа,
За сонце, місяць, небосхил,
За землю, вмиту рясно потом,
Боротимусь, аж доки сил,
Не відкладаючи на потім.

Світ пізнаю від теплої зернини,
Від променя, від сизої роси,
Від усмішки, від подиху дитини,
Від ще піким не знаної краси.

Я світ наш буду вічно пізнавати,
Я з нього виріс, ним навік пронах.
В моєму світі вища мудрість - мати
З дитиною на втомлених руках.

КЛЯТВА

Голодному - окрасць хліба,
Бездомному притулок дам,

Не зраджу я за тридцять срібних
І не продамсь, і не продам.

Не заведу когось в оману
Заради вигоди чи втіх.
Коли з біди сміятись стану -
Хай горем виллється той сміл.

ОГРІХИ

Огріх, наче гріх, - бездолене поле,
Неначе синець на обличчі землі.
Там зерна посієш - і виростуть кволі
Стебельця пшеничні, калічки малі.

Огріх, наче гріх, коли очі байдужі
І бачать - не бачать, де кривда, де зло.
Міцніш налягай на чепіги, мій друже,
Ори, щоб огрехів в житті не було.

Хай в житті мене ще покрутить,
Бо життя - не весна з теплиць.
Не біда - на біді спіткнутись,
Аби тільки не впасти ниць.

Не біда, що земні напасті
Танцюватимуть по мені,
Аби тільки в bagno не впасти
Перед чоботом у бані.

Ось такій папц, як бачите, рід:
Засівали, кували, орали.
Коли треба було йти в похід,
То за спини чужі не ховались.

Не чийсь мозолем, а своїм
Вибивались на люди і в люди.
Живлять ріки малі ручаї -
Так було, так і є, так і буде.

ДЖЕРЕЛЬЦЯ

(катрени)

Життєва істина проста,
Вона завжди була і буде:
В людей дуневних - доброта,
А вічне зло - в мізерних людях.

Життя залежить не од віку,
А як ти вік зумів прожити.
Дорожча, ніж роки безвипкі,
Бува одна-єдина мить.

Що є ганебнішим в досягненні мети:
Людину й людство соромом покрити,
Товариша в оману завести,
Улестити його, щоб легше вбити.

Пече найбільше сором і спокуса,
Гнітить найважче зрада і хула.

Не той герой, хто слабших плакати
змусив, -
В нім від безсилля так багато зла.

ЗНЕВІРА

Вона уміє промовчати,
І вигляд в неї не повтори!
Таємний блиск лише в очах
Жевріє в горі й творить горе.

КРИВОДУШНИКУ

Він, брехню поставивши на чатах,
Буде світ свой чорний берегти.
Жаль, що народила його мати,
Гірше, що і в нього є сини.

Ненавиджу я мертво тишу,
В ній від підступності щось є:
Здається, спокоєм вколише,
А потім в затишку уб`є.

І легко і нелегко бути потрібним,
І важко, дуже важко - будь для всіх.
Людина уподібнена до хліба -
Топтати хліб - найтяжчий в світі гріх.

Кому-кому, а матері - болить.
Болить душа за всі невдачі сина.
О доле материнська всіх століть!
Незмінна, незамінна
і єдина!

Не легко у глибинише допірнуть.
Туди, де джерело бере початок
Своїм життям ми відкриваєм суть,
Яку до нас давно відкрила мати.

Ні, не чиюсь, а власну долю
Прибив пвяхами до хреста...
А воскресить її лиш воля -
Душа ж лиш вільною літа.

Вам, певсикулним, завдяки
Я весь у понуках, у русі.
Від вітру, бурі не хилися,
Вростаю в землю на віки.

ПОЧАТОК ПОЧАТКУ

Вічки у небо,
ручки до неба:
- Що, синку, треба?
Матінко, тебе!

В житті багато розпочатих тем,
На них потрібно відповідь давати.
Не дуже легко починать нове,
Вершити не легше кимось кимось розпочате.

Все у собі... Бо що на люди?
Крім сміху, що від них чекать?
Осудять нищечком, огудять,
І добре ще, як без проклять.

СИНОВІ НА МАЙБУТНЄ

Як підростеш (аби жилося в мирі)
Щось в ребусі життєвому збагнеш.
А в незбагненне можна тільки вірити,
Допоки вірять будеш - ти живеш!

В байдужих свій спокійний заповіт,
У них свої, написані закони:
Байдужістю наповнить білий світ,
Аж поки він од неї не схолоне.

ПРОЛІСКИ

Весіння першовісні лебедята:
Не встиг же сніг довкола ще зійти,
А ви уже на пелюстках-крилятах
Небесної сягнули висоти.

БЕРЕЗНЕВЕ

Промінь сонячний сизим голубом
Стрепенувся в озер очах,
В сором пиву увів оголену,
Мов юнак зовсім юне дівча.

РИТМ

Поле зелене -
вітру б крашину,
Бо задихнеться тут, на картині,
В душній кімнаті,
де піаніно
Імпровізує снів солов'їний.

О люди, люди - це отара ж.
Згадаймо -
ми ж бо тої народ,
Що проти зайд і яничарів
Єднався у часи неггод.

Край очиняючи від скверни,
Люд піднімаючи з колін,
Попереду іде крізь терни
Тарас-пророк,
Вкраїни син...

БАТЬКІВ ЗАПОВІТ

Мій батько говорив мені:
- Затям:
Ніколи не ламай свого слова.

Даруйте мені

за зимовий мій сум.

Дивлюсь, як хурделиця світ сповинає,

І в душу підступно скрадається Каїн

З кривавим пожем

розтривожених дум.

З Каїна, папєвне, повелося,

Що брат брата в твердь земну вганя.

Суть життя, однак, - в туїм колосі.

Смерті суть - вицент спалена стерня.

Як тільки в колоску шпєєнні

Відчув зернин серцебиття,

Я низько лану поклонився,

Братаючись на все життя.

Така тривога у душі моїї!

За пану землю всі ж ми у одвіті.

Давно над людством аж ридає грім,

Та людство щось ї не думає хреститись.

Із кожним днем усе частіше

Мене вимучують думки:

Що я надбав, що я залишу...

Ї чи дозбираю колоски...

Щоб впевнитись в своєму слові
І не накликать нам біди,
Дозиметр честі і любові
Я у собі ношу завжди.

Моєї віри не схитнути,
Корінням в рідну землю вріс.
До бід її навік прикутий
Білявим займищем беріз

Лиш в пісні слово має повну силу,
І то лиш в тій, що вистраждав народ,
Бо в ній
Душі такі правдиві крила,
Що й нас підносять у часи незгод.

Хоч кажемо, що не єдиним хлібом...
Але ж хто ми без зерняток отих?!
Тому на півокрайці
й схожі німби,
Які вінчають голови святих.

Невмирущій пам'яті Кобзаря

Душа твоя на камені жертвним
Горить вогнем червоним і тепер
Тому не в славослов'ї пишномовнім,
А в думках і сернях ти не помер.

Мені серед почі привиділось диво,
Мов з хати я вийшов на батьківську
пиву,
Що диха довкола теплом і хлібамн...
... До хворого сина приїхала мама.

Слова порожні гірше пустоціту,
Бо з них шлуди отруєні ростуть.
Від них людина почина туїти,
Забрівши в пустомовну кагамуть.

Знов п'янію од волі,
Знов до вітру хилюсь
Бути братом по долі
З ним одним не боюсь.

Я теж боюсь, коли відверто,
вмерти,
Але ще більш боюся жити
Для того лиш, щоб нидить світом,
в світі.

МІНОРНЕ

Узлісся пам`яті моєї,
За котрим поле забуття.
Йду, спотикаючись, межею,
У краще ввіривши життя.

Коли б то межі без обмежень,
Аби ж то воля без "аби",
Щоб не залежать, не належать,
А будь собою у собі.

Світ пізнавати повсякчас не бійсь,
Бо є, крім трьох, ще і четвертий вимір:
Не тільки тілом - духом прагни ввись,
Якщо він є, то не розтанеш димом.

Я мрію про завтра, згадавши вчорашнє,
Щоб людям добро в сьогодні творить.
Наречені дні нам по суті не наші,
Не варто про це забувати ні на мить.

Не за те мені сумно і боляче,
Що лишається менше жить.
Дні непам`ятні терном колються...
Це за них так душа болить.

ГОРЕ

Проходить рідко мимо
(І грім його не вб'є)...
Це зрине і незрине,
І в кожного своє...

Мить вже настала не тільки словом,
Не тільки жестом, а всім єством
За доброту, що росте з любові -
На амбразуру,

що зветься злом.

ІСКРИНКИ З БАГАТТЯ (рубай)

Гостям, напевне, дорікати не слід,
Як в розумі своєму недорід.
Ти ж думав лиш про їжу та напої,
Коли їх звав до себе на обід.

Прорік відому істину пророк
Що я до смерті вже, либонь, за крок.
Вглиб себе краще подивись, пророче,
Перш ніж kota вкидати в чужий мішок.

Закрапе вже тріщить, ніж гратись
в тріх,
Лишаючи себе земних угіх.

Притворців я таких чимало знаю
В них келих без вина один на всіх

Переділ, поділ, прірва чи межа
Не обійшлись без плуга та ножа:
Та все ж людина тут першопричина.
Ні! Не вона, а заздрощів іржа.

Все, що в житті, та і саме життя
Єдина мить з одвічного Буття.
Нам навіть пораховане волосся,
А ми ж кричимо про наші відкриття.

Замішана на кривді та брехні,
Сьогодні каже "Так" а завтра "Ні":
Політика - як будь-яка повія:
Плачу я більш їй - і більше втіх мені.

Смерть із життям в свою іграє гру:
Настане час - я теж колись помру.
Живим набутки всі свої полишу,
З собою лише мрії заберу.

Коли стаю охочим до вина,
У тім, вважаю не моя вина.
То радість, то печаль тому виною,
То друзі просять випити до дна.

Я стверджую і стверджував не раз,
Що впузданим не був крилань-Пегас.
Коли ж його з-під батога пнуздали,
Тоді вже не було, поети, вас.

Хтось голосом пророчим промовля,
Що рідною для нас є вся земля.
- Чому ж тоді, - у нього я питаю,
Поетів лиш Вітчизна окриля?

Коли програв, не став своїх умов,
Щоб не програть ігри в майбутнім знов.
Прийнявши супротивника умови,
Розсудливо йому їх обумов.

Володарка над нами суєта.
- Як жити далі, - на бігу пита.
- Не забувай в житті "мemento мори", -
Ось істинна розумна і проста.

Як тільки в нас надія помира
Й катують душу рознач та жура,
Тоді лише й звертаємось до Бога.
Хіба ж не від лукавого це гра?

Зневірюєшся в друзях - не біда,
То лиш полуда із очесй спада.
Затямить треба, що в лиху годину
Нас лише Бог один не покида.

Який ми на землі готуєм скарб,
На небі десь береться все на карб.
Бог помисли і вчинки наші бачить
Живімо ж, люди, без проклять і скарг.

Хто ж врешті-решт я на оцій землі -
Піщинка лиш чи світло ув імлі?
Напевне, це в залежності від того,
Які мої літа на Божім тлі.

Не квапсь вустами Богові клястись,
Швидким бо птахом слово злине ввись
Його назад уже не повернути -
На дух свій зваж, а потім обізвись.

Перш розум повни, а не гаманць,
Про суще думай, як про жито жнець.
Хто вміє мислити, той світліша духом
Й спокуси тіла зводить нашівець.

Лиш праведним завжди є Божий гнів,
Націлений на рідних він синів,
Котрі його Закони зневажають:
Аж стоїть вже земля від їх гріхів.

Не спокушайся і не спокушай,
Покривдженням і вбогим помагай,
Як будеш мати від цього насолоду,
Жди жнив тоді на добрій урожай.

Непрошеним отам ти не сідай,
Де ділиться весільний коровай.
Коли ж бо сів, як почали ділити,
То й гріш останній на тарілку дай.

Аби вогонь в каміні не потух,
Пробуджуючи взимку навіть мух,
Нам варто вчасно дрова підкладати.
Як дрова є - живе в каміні дух.

Вищує мізки безпліддя дум,
І душу часто сповеняє сум.
А все тому, що не умієм жити,
Нещаче Бог життя нам дав на глум.

Зібрав нас всіх покійник за столом,
Щоб він - у нас, ми - в ньому ожили,
Згадавши його добрими словами,
Достойні слів тих щоб і ми були.

Глупець, хто каже "Істина в вині" -
То п'яне покоління сатані,
Бо істинність по-справжньому глибока
В Христовому, в Господнім пізнанні.

Хто на чужих сльозах будує храм,
В сльозах отих себе утопить сам,
Бо сказано у Божому посланні,
Що за діла "азм кожному воздам".

Христові учні хрест в собі несуть,
Утверджуючи скрізь любові суть.
Та в більшості із них фатальна доля -
Зневаженими в ріднім краї будуть.

Що б не робили ми - все на пусте:
Розсудить час, змете і підмете.
Одне лише не підляга марноті -
Від Бога слово пізнавать святе.

Ти гіватись на ближніх не сніши,
Хоч вчинки їх тобі не до душі.
Затям, що гнів серед глушців панує,
Отож глушцям його ти й залиши.

“Гірш смерті - жінка, -
Так мудрець сказав, -
Вона ж бо для диявольських забав”.
Щоб істину таку проголосити,
Він грішний, сам їх не одну десь мав.

А. Скриннику

Багато саганинських є спокус,
Із ними повсякчасно я борюсь.
Однак, як гарну жіночку зустріну -
За нас обох колись, мо`, відмолюсь.

Замарно витрачать багато слів,
Щоб до роботи спонукать ослів
Хвала ж тому, хто впертими ослами
Єдиним словом правити умів.

Як не кохай дівчат чи молоднів,
Однак не падай перед ними шиць.
Навчися твердо на ногах стояти,
Приборкуючи кішок і тигриць.

Коли вже не вимучують думки
І не хвилюють молоді жінки,
Ото є смерть справдешня, не клінічна -
Складаймося на хрест і на вінки.

Не всохне в того, хто дає, рука.
І в того, хто тримає канчука,
Не всохне в тих, і в кого рук немає,
Щоб в ближнього поцупить мідяка.

Коли тебе обдурює шахрай,
До совісті його ти не волай,
Бо шахраєві совість не відома:
Здоровий глузд свій і свій розум май.

Лайлива жінка - це ще півбіди,
Тут лише сам себе не підведи.
Мовчи собі й своє роби неквапом,
А встрянеш в лайку - жди тоді біди.

Близький сусід ващ, хоч і не рідня,
Та двері в скругу першим відчиня
Тому з сусідом варто жити в мирі,
Якщо він навіть, вибачте, й "свиня".

З дияволом чи з Богом пачолі
Під їх крилом, а чи на їх крилі:
Залежно від того, з ким наші душі,
Воздасться нам не тільки на землі.

Гіркий закрапе докір мудреця,
Ніж цісня з вуст безумного сівця.
Коли ж мудрець убогих утнекає,
Тоді жде й сам убогих тих кінця.

Не думай, що молитва як гучна,
То і до Бога швидче долина.
Вона скоріш дошше з вуст німого,
Якщо в ній віри більша глибина.

О, треба справді світлий розум мать,
Щоби себе розумним не вважать.
Хай краще інші вневнюють в тому,
Що зерна Божі вмєш ти збирать.

Марнота в нас і поміж нас вита:
Тут сіють смерть - там жнуть женці
жита.

- В чім суть життя у цім суєтнім
світі
Наш розум все у нас пита й пита.

Благаю тебе, Господи, еси -
Дай світлу віру й почуття краси.
Дай розуму мені свого настільки,
Щоб осягнути твої закони всі.

Під сонцем скеля грізна і стрімка,
Але ж вона не так мене ляка,
Як темінь благодатної рівнини,
Де не зоріє навіть світлячка.

В житті подружнім на любов зважай,
З коханою і в пеклі створиш рай,
Коли ж лишився попів від любові,
Як з пекла вийти, навіть не питай.

І те не так і це щось не таке;
Це надто вже жорстоке, це м'яке.
Людські забгання вволити лиш зможе
Хіба що із вітрини манекен.

В житті мене катують три кати:
Безпліддя дум, безглуздя суєти.
Та найплотіше душу розгинає
Дорога у майбутнє без мети.

Тривожно за життя своє земне;
Живих бо келих смерті не мине,
Та як весь час її боятись будем,
Вопа завчасно до землі пригне.

Не в тому суть - велика чи мала,
А суть людини - добра, а чи зла,
Гріх має той, хто вдягши тогу влади
Творити зло підлеглих посила.

На все і вся у кожного свій смак
Той каже “ні”, той “байдуже”, той “так”
Той вірить в щось, а той ні в що не вірить.
Лише в любові рівні ми однак.

Ти не зважай на дзеркало криве,
Як профіль твоїй в щім криво оживе.
Та дзеркало не важко поміняти,
Себе ж не замінити на нове.

Ще й нестарий та не юний вже,
Питанням лише мучуся - невже
І я колись в коханні охолону,
П'ючи лиш дим від пристрасних пожеж?!

Застілля від веселощів гуде,
Здається, смутку вже нема ніде.
І сутність це в найдках та напоях,
А в тому, як застілля хто веде.

Пройшов чимало я крутих доріг,
Ні серце не шкодуючи, не ніг;
Згубив щось, потоптав щось,
щось розтратив
Та все ж любов до ближнього зберіг.

Ні настрою немає а ні сил,
Одне огриззя від вчорашніх крил:
Лихе щось сталося із моїм Пегасом -
Впокорений не рве уже вудил.

Факір себе уславив на весь світ,
Що ефу в руки взяв (це ж треба вміть).
А я живу з дружиною своєю
Без галасу і слави скільки літ.

Якщо прожив без заздрісних обмов
Й не встиг пізнати ненависть, любов
І не надбав ні ворогів, ні друзів,
То певне марно в світ оцей прийшов.

У Господа багато не прошу
Прощення лиш, як в чісь прогріну
Та ще щоб він завжди був поруч мене,
Щоб за гріховну не ступать межу..

Що неминуче, те не обминуть
Це воля Божа, вища його суть
І хоч корись чи не корись долі,
Що має бути - є вже! - не забудь.

Святі і грішні, грішні і святі
Одній підпорядковані меті,
Як би до дня наступного дожити,
Бо крім життя, що треба у житті?!

Заглиблений мудрець в свої думки -
Світ не такий і люди не такі.
Закраше я повчуся у малечі,
Як білий світ сприймати залюбки.

Багато на жіноцтво нарікань -
Без логіки, що їхня сума знань?!
У всі часи від них одна морока.
Без них же ні проблем, ані питань.

Друг щонайперший в злагоді - жона,
А в не́мирі, то ворог, сатана
Не довіряй свого їй сокровення.
Довіришся - в тобі ж твоя вина.

Хто щастя обіця одне на всіх,
Той викликає подив ачи сміх.
Якщо ми враз щасливими всі станем,
Сусід втече до мертвих від живих.

Що має статись, що було, що є,
З чого життя складається моє -
Від альфи до омеги все від Бога!
Та віру в себе він не роздає.

Перевертень чи покруч - все одно
Не він і не вона, і не воно,
Від зради щось, підступності, огиди...
Попяття ж честі в них нема давно.

ЗМІСТ

ЖИТТЯ У СЛОВІ (Вступна стаття О.Г. Баранкова)	2
До теми: РІДНА ЗЕМЛЯ, ВІТЧИЗНА, ДЕРЖАВА, ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ	7
До теми: ІСТОРИЧНЕ МИНУЛЕ НАШОГО НАРОДУ	16
До теми: ВІРА, НАДІЯ, ДУХОВНІСТЬ, МОРАЛЬ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЖИТТЯ	26
До теми: МАТЕРИНСТВО, РОДИННЕ КОЛО, ЗАПОВІТИ БАТЬКІВ	48
До теми: ХЛІБ, ПРАЦЯ, ВИБІР ПРОФЕСІЇ	58
До теми: ПРИРОДА, КРАСА РІДНОГО КРАЮ	71
До теми: ЛЮБОВ, КОХАННЯ, ЩИРИСТЬ І ЩЕДРИСТЬ ПОЧУТТІВ	90
До теми: ФІЛОСОФСЬКЕ СПРИЙНЯТТЯ ДІЙСНОСТІ (діалоги, катрени, рубаї)	100

ББК 84,4 Укр.6 Б.90
ISBN 5 - 7763 - 4605 - 3

Літературно - наукове
видання
Рекомендовано Міністерством освіти України
БУДЕННИЙ ВАСИЛЬ ЙОСИПОВИЧ

ДЕВ'ЯТИСИЛ

Художньо-поетичний посібник
в допомогу учнівській молоді
при написанні творів на вільну тему.
Вступне слово О.Г. Баранкова.

Редактор Р.О. Іванова
Художнє оформлення Н. Пугівкіна
Коректор В. Терещенко

Комп'ютерний набір. Підписано до друку
7.02.1996. Формат 84X108 1\32
Папір офс. №1. Друк високій. Ум. др. арк. 7,5
Обл. вид. арк. 5,2 Зам 1-22.
Тираж 750 ~~арк.~~ Ціна договірна
Видруковано у вид. "Сіверянська думка"
м. Чернігів вул. Свердлова, 53.